

Q. D. B. V.

DISSERTATIO HISTORICO-PHYSICA

De Quæst:

An animalia in igne generentur, vel vivant,

Et in Specie

DE

PYRAUSTA ET SALAMANDRA,

Quam

Divinâ permittente gratiâ

&

Consentiente Inclutâ Facultate Philosophica in alma Tiliarum

P. P.

PRÆSES

M. BENEDICTUS HOPFERUS, Altorffinus,

ET RESPONDENS

VALENTINUS Schmidt / Svinf. Fr.

Ad d. XV. Novembr.

H. L. Q. C.

LIPSIAE,

Typis JOHANNIS WITTIGAU,

M. DC. LXII.

Ex. M. Galla

PROOEMIUM.

DUm ſolicitus ſum circa thema publicæ ventilationi ſubjiciendum, allicit me in ſui contemplationem ignis, cujus natura à natura cæterorum corporum ſimplicium nō parùm diſtans inſignem dignitatem ei præ reliquis Elementis conciliare videtur. Cujus intuitu gentes olim quasdam ignem pro Deo coluiſſe, perſvaſum mihi habeo. Hujus Tractationem aggresſus in vaſtum quoddam mare deferri mihi viſus ſum, in quo quantò plus proficerem, tantò plus proficiendum reſtaret. Tot enim præſtantisſimæ qualitates, quibus velut ornamentis quibusdam ſuperbit hoc elementum, ſi accuratè illuſtrandæ, examinandæ, atque enucleandæ ſint, quantum temporis, quantum laboris & induſtriæ, quantum judicii requirant, quis eſt, qui non perſpiciat? Misſis itaque, quæ in univerſum de natura ignis dici poterant, ea ſaltem proponere, quæ ignis ἀγονίαν ſive ſterilitatem concernunt, in animum induxi. Subiit mihi admiratio, (quæ & aliàs prima τοῦ φιλοσοφεῖν cauſa perhibetur) cur non, ſicut in aqua, terra & aëre, ita etiam in igne animalia generarentur. Deprehendi, ignis naturam id non admittere. Obſtabant tamen beſtiolæ pennatæ, quas in igne naſci retulit Ariſtoteles, cujus cùm textum evolverem, incidi in Salamandram, de qua idem refert, quòd in igne non abſumatur. Utramque hiſtoriam ex aliis Scriptoribus illuſtratam, pro modulo ingenii diſcuſſam ſiſto hac Diſſertatione, quam dicere poſſes Commentarium ad nonnulla verba Ariſtoteles l.5.hiſt.Anim.c.19. Quamvis enim alii quoque Scriptores animalia pyrigona & pyribia legentibus obtrudere conati ſint, plerique tamen Ariſtotelem ſecuti videntur. Hunc ipſum itaque, ſive potiùs ejus relationem, ejusque Patronos, partim Autoritate, partim rationibus refellere conſtitui. Conſtat autem Diſſertatio hæc tribus Capitibus. In primo ſtatum Controverſiæ proponimus, & quæſtionem noſtram ab homonymia liberamus: in ſecundo, quid varii ſcriptores de animalibus Igneis, & in ſpecie de pyrauſtis & Salamandra circa hanc materiam ſcripſerint, adducimus; In tertio oppoſitas Autoritates diſcutimus, rationes convellimus, & ita veritatem detegimus.

CAPUT I.

In Quæst. propos.

§. 1. Solenne quibusdam est, iis præsertim, qui ex instituto opionem aliquam examinandam, labefactandam & destruendam sibi sumunt, ut suos, quos putant, adversarios undiquaque aggrediantur, uno quasi impetu eorum assertiones atque probationes prostraturi, nullo interim habito respectu, an ipsis semper directè contradicant. Nos itaque, ne in eúndem impingamus lapidem, paulò dilucidiorem quæstionis nostræ dabimus explicationem.

Intelligitur.

Ignis verus non Allegoricus.

§. 2. Ignem hic non intelligimus allegoricum, sive is in bonam, sive in malam partem accipiatur. Illo modo sæpè scriptoribus sacris & homileticis pii & probi vivere dicuntur in medio igne calamitatum & crucis, &c. igne miseriarum velut aurum probari &c. omnem hominem igne saliendum Christus pronunciat. α) De baptismo ignis (est enim & hic allegoricus, & literalem contra Seleucianos & Pontificios rectè explodit Spanhemius) β) quæ dixerit Johannes Baptista, vide apud Matth. & Luc. γ) quæ verba Baptistæ literaliter accipiens Origenes δ) multa rhetoricatur *de flumine igneo, de romphæa flãmea, de baptismo, quo homines baptisandi sint in fluveo igneo &c.* multò minùs sermo nobis erit de igne libidinis, in quo nonnunquàm vivunt ii, qui Veneri stipendia militant, & ob id ab Ægyptiis per Salamandram in igne viventem adumbrati sunt. ε) Nec intelligimus hîc ignem, cui suspensa est efficacia comburendi, qualis à plerisque fuisse creditur in fornace babylonica apud Danielem ζ) & in suppliciis quorundam Martyrum, in quo Martyres illæsi conservati sunt, apud scriptores Ecclesiasticos. Memini tamen, quosdam η) esse in alia sententia, nimirum actionem ignis in fornace babylonica non à Deo, qui concursum suum universalem ei subtraxerit, suspensam fuisse, sed ignem reverà ussisse, quod patet de sarmentis injectis, & incensoribus fornacis combustis: Intereà tamen à tribus istis viris, veri Dei cultoribus per Angelum remotum fuisse, ne illos eorumque vestes attinge-

Nec miraculosus.

α) Marc. 9. 49. β) Part. 3. dub. Evang. dub. 91. γ) Matth. 3. 11. Luc. 3. 16. δ) homil. 24. in Luc. cujus quæ fuerit mens, Spanhemius explicat dub. Ev. p. 3. dub. 39. ε) Pier. Valer. l. 16. c. 23. ζ) c. 3. 21. seqq. η) v. Corn. à Lap. in Dan. c. 3. 49.

tingere posset. Ne autem æstus, à tanto illisque tam propinquo igne ortus viros istos offenderet, auram ab Angelo immissam fuisse, quæ viris istis refrigerio esset. Et hæc non ineptè colligunt ex translatione Theodotionis, in qua miraculum hoc modo accidisse, disertè memoratur, quamvis in textu Ebraico hæc non occurrant. Hoc obiter. Nec denique intelligimus ignem fictum sivs apparentem tantùm, cujus generis fuisse illum probabile est, in quo Diabolus Sacerdotes gentilium illæsos conservavit, quemque, ni fallor, etiam nostrâ ætate Sagis quibusdam innoxium præstitit.

Nec apparens.

â.3. Quidnam ignis nomine in nostra quæstione intelligendum sit, diximus: nunc de animalibus videamus. Intelligimus autem animal verũ, sensu vulgari & Philosophico acceptũ, corruptibile; quod constat animâ & corpore, & operationes animales per organa sua ritè disposita exercet. Statim itaque nostrâ tractatione excludimus animalia Platonis, qualia Deos esse dixit, quibus ignem plenum esse asserit Philosophus Platonicus Apulejus α) item qualia dixit esse Astra, ut testatur Philo Platonissans, β) Cicero γ) aliique. δ) Astra autem in æthere i.e. in igne (nam cœlum ex igne constare Platonici pariter atque Stoici docuerunt, ut exactè Lipsius ε) probat) vivere, ejusdem Platonis mens fuit. Patet hoc ex Apul. ζ) *cùm, ait, tot vaga sidera sursum in æthere, h.e. in limpidissimo ignis ardore compareant.* Ex Platonis sententia loqvutus est Ovidius: η)

Animal intelligitur verum.

Non qualia esse dicuntur à Platone DEus Astra.

Ne regio foret ulla suis animalibus orba,
Astra tenent cœleste solum, formæq; Deorum.

Rejicimus quoq; Stoicorum genios, quibus corpus & animam tribuebant, & quidem corpus igneum, sive quod ex æthere formatum esset. θ) Multò minùs disceptabimus h. l. de magno illo animali, quale Mundum putabant Plato ι) Stoici κ) Jamblichus, λ) Plotinus μ) Manilius ν) aliique, ita quidem, ut etiam animam, caput, oculos, aures, ventrem, cor pedesque ipsi affingerent,

Mundus.

α) ap. Aug. d. Civ. D. l. 7. c. 16. Non video, quò fundamento Mendoza Virid. p. 260. Dæmones quoque ex Platonis mente in ignea regione collocet, cùm juxta Plat. in aëre collocandi sint. V. Lips. diss. 19. phys. Sto. β) d. opif. Mund. & d. Plant. Noë γ) l. 2. d. nat. deor. δ) Lips. Diss. 14. ε) idem Diss. 12. ζ) d. Deo Socr. p. 46. η) Metamorph. l. 2. Fab. 2. θ) Lips. l. 2. Phys. Sto. Diss. 19. ι) in Timæo, κ) Diog. Laërt. in Zenon. λ) d. myst. Ægypt. μ) Ennead. 4. c. 32.

gerent, ut ex Plutarcho α) patet; quod animal Stoici præterea ex igne ortum esse dicebant, si Plutarcho β) fides est, atque Aristocli apud Eusebium, quos forsan seqvutus Manilius γ) ita cecinit:

Sive ignis fabricavit opus, flammæq; micantes,
Quæ Mundi fecere oculos, habitantq; per omne
Corpus. --

Nec Animalia mystica

Quod etiam Heracliti dogma fuisse magnus Jos. Scaliger δ) animadvertit. Similiter in considerationem nobis haud venient animalia illa mystica, quæ flammis circundata apparuerunt Prophetæ Ezechieli, quam visionem Vates hic sub initium suæ Prophetiæ graphicè describit, ε) quæ animalia, ubi visio hæc repetita fuit apud eundem Prophetam dicuntur Cherubîm. ζ) Hinc Ebræi η) & Christiani Interpretes per animalia illa intelligunt Angelos, ex quo factum, ut Judæi certos Angelos constituerent, quos vocarent חיות הקדש animalia sanctitatis. θ)

Nec incorruptibilia.

Tandem, ne quis existimet, nos etiam aliquid dicturos de miseris illis animalibus, impiis scil. hominibus à summo judice aliquando ad ignem gehennæ inextinguibilem damnandis, in quo sine intermissione vivent, ideò removemus etiam à vera significatione animalis, quâ à Nobis accipitur, animalia incorruptibilia, qualia post resurrectionem futuri sunt omnes homines, quod ex sacris prolixè diducere possemus, si hujus loci esset. Quicquid tandem formam animalis repræsentat, si reverà tale non sit, hîc excluditur. Nobis sufficit, quæstionis nostræ sensum genuinum proposuisse, quod longè clariùs facturi sumus in seqq. Lubet de his tantùm adscribere Censuram Libavii ι) *neque sidera*, ait, *neque plantas inter animalia quisquam Sapientum per essentiam & univocè habet. Poetæ suis tropis liberè utuntur, & Prosopopæias varias fingunt. Plato Deum quoque animal dixit, & cùm Stellas pro Diis aut visibilibus Deorum statuis coluerit, non mirum animalia per se, vel animalium signa fecisse. Animalia per re-*

præ-

α) l.1.Astron.p.5.v.12. β) d. facie in Orbe Lunæ. γ) ap.Lips. Diss.8. l. 2. Phys. δ) l.c. ε) in not. ad Sphær. Man. p 30. ζ) Ez. 1,4.seqq. & imprimis v.13. η) Ez. 10.15. θ) Mos. Maym, More Nev. p.3. c.1. seq. ι) Vid. B. Dn. Haccspan. Cognatum meum desideratissimum Disp. d. Nomin. Ang. c. 1. κ) Hypomnem. in l.6. d. Univers. rerum sect.3.

præsentationem apud Prophetas, ut Cherubim & Seraphim, & mirifica ista Danielis & Ezechielis mystica sunt, & accedunt ad Poëtarum Prosopopœias. Hæc Libavius, in quo & sequentia, si lubet, lege. Nec apparentia

CAPUT II.

§. 1. Cùm generatio animalium semper præcedat eorundem inhabitationem loci, atque nutritionem, nos quoque secuti ordinem naturæ eam primò perlustrabimus, quod ipsum facere nos jubet discrepantia Autorum in recensendis istis animalibus. Quidam enim animalia quædam in igne generari dixerunt, in eoque perpetuò vivere. Quidam non nisi innoxiam in Igne commorationem quibusdam animantibus attribuerunt, ortum eorundem aliò referentes. Alii denique hæc invicem confuderunt, & animal, quod alii tantùm in Igne illæsum perdurare; ipsi etiam in igne generari asseruerunt. Nos, quoad fieri poterit, distinctè singula proponemus. Si præcipuorum Autorum hac de re testimonia atque Exempla spectemus, duæ nobis præcipuè exurgunt species, prior est Aristotelis volucris Cypria pennata Pyrausta, Plinii & aliorum. Altera est Salamandra. Pleraq; quæ de animalibus ejusmodi prodita sunt, ad Pyraustam vel Salamandram referenda esse patebit. Si quæ tamen occurrent, quæ diversa ab iis videbuntur, ea quoq; adducere haud pigrabimur.

§. 2. Vocem Pyraustæ nos hîc accipimus juxtà Plinii mentem. Apud Scriptores Plinio multo antiquiores denotat Papillionem sive Hepiolum, qui lucernarum luminibus advolitat & comburitur. Patet id ex Æliano *a*) qui testem citat Æschylum VI. seculis circiter Plinio antiquiorem & *b*) Zendoto apud quem habetur proverbium πυραύστου μόρος, id est, Pyraustæ interitus, quia scilicet hoc animalculum subitò interit, de quo vide Erasmum. *c*) Et aliud Proverbium apud eundem πυραύστου χαρὰν χαίρεις gaudes Pyraustæ gaudium, de iis, qui sibi ipsis exitium accersunt. Apud Aristotelem *d*) Pyrausta primò denotat vermicu- Exhibetur Pyrausta. (1.) ejus nomen.

a) lib. 10. de Animal. cap. 8. *b*) in proverb. quæ ex antiquo Scriptore Didymo Diodori Coëtaneo magnam partem exscripsit. Obiter hic notamus Pierium, qui lib. 16. Hierogly; cap. 24. Erroris insimulat Zenodotum, quod Pyraustæ tribuat quæ minuto papillionum generi inesse videmus. Pierius antiquos Scriptores non consuluit, aliàs censura hac abstinuisset. *c*) In proverb. πυραύστα. *d*) lib. 8. Histor. animal. cap. 8.

miculum, qui favis officit. Deinde aliam bestiolam similem Hepiolo Papilioni qui lucernis advocat. Ex quo patet antiquissimos Scriptores bestiolæ illæ, quæ ipsis Pyrausta propriè dicebatur, nihil de his attribuisse, quæ Plinius ipsi affingit. Quid Plinium moverit, ut Aristotelis (quem hic sine dubio exscripsit) volucres Cyprias Pyraustas appellaverit, non video. Si vocis impositionem spectas, illa Aristotelis bestiolis oppidò contrariatur. Pyraustam enim dici *ἀ πυρὶ αὔεσθαι*, id est, igne cremari, quilibet videt, quod & Etymologi *a*) testantur. Aristoteles vero dicit, quod istę bestiolę, quas Plinius Pyraustas vocat, haudquaquam in igne crementur, sed potius conserventur, ut mox patebit.

Generatio ex igne, quæ confirmatur ex Aristotele.

§.3. Ad rem ipsam properamus & primò quidem Aristotelis locum adducere operæ pretium est, hunc enim plerisque qui post Aristotelem *b*) scripserunt, ansam dedisse, ut eadem de Pyraustis traderent, persuasum nobis habemus. Nec ullus antiquior Aristotele est, quod ego quidem sciam, qui de ignigenis aliquid scripserit. Ejus verba hæc sunt: *καὶ ἐν τοῖς δοκοῦσιν ἀσυπτοτάτοις ἐγγίνεται ζῶα· ἐν κύπρῳ οὗ ἡ χαλκίτις λίθος καίεται ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐμβαλλόντων, ἐν ταῦθα γίνεται θηρία ἐν τῷ πυρὶ τῶν μεγάλων μυῶν, μικρόν τι μείζονα, ἃ κατὰ τοῦ πυρὸς βαδίζει καὶ πηδᾷ. Ἀποθνήσκουσι δὲ ταῦτα χωριζόμενα τοῦ πυρός.* id est, ex interpr. Scaligeri *Animalia, etiam in iis quæ putrefieri minime posse putant, nasci videntur. In Cypro Insula ubi Chalcitis lapis injectus pluribus diebus excoquitur, ibi in igne oriuntur bestiolæ grandibus muscis paulo majusculæ, pusillis alis, quæ per ignem ambulant & saliunt, moriuntur autem hæ, si ex igne eximantur.* Obiter nota apud plerosque sequioris ævi Scriptores. qui hanc historiam ex Aristotele latinè recitare gloriantur, post τὸ in Insula inseri τὸ in ærariis fornacibus, cum de eo ne verbulum quidem exstet apud Aristotelem. Nimirum Gazæ interpretationem plerique descripserunt de Græcis fontibus nec quicquam solliciti. Aristotelem sequitur Plinius *c*)

Plinio.

cujus hæc sunt verba, *in capite cujus rubrica est de Pyrali si Pyrausta. Gignit aliqua & contrarium naturæ Elementum. Siquidem in Cypro*

a) Martinius lexic. phil. v. Pyr. Vossius Etymol. V. Pyr. *b*) Histor. Animal. lib. 5. cap. 19. *c*) Histor. natur. lib. 11. cap. 36.

pri ærariis fornacibus, ex medio igne majoris muscæ magnitudinis volat pennatum quadrupes, appellatur Pyralis, a quibusdam Pyrausta. Quam diu est in igne, vivit, cum evasit longiori paulo volatu, emoritur. Vocem Pyralis quod attinet, occurrit & illa alio sensu apud Græcos Scriptores, ut patet ex Hesychio & Athenæo. *a*)

§. 4. Plinium sequitur Ælianus, *b*) qui in re ipsa cum Plinio consentiens, alio tamen utitur vocabulo & quidem aptiori ad naturam dictarum volucrum, exprimendam. Vocat enim Pyrigona, quod si latinè vertas, significat ex igne genita. Verba ejus hæc sunt: *τίκτεσθαι μὲν ἐν ὄρεσι ζῶα, καὶ ἐν ἀέρι, καὶ θαλάττῃ, θαῦμα οὔπω μέγα, ὕλη γὰρ, καὶ τροφὴ, καὶ φύσις ἡ τούτων αἰτία. ἔγγονα τοῦ πυρὸς πτηνὰ εἶναι, τοὺς καλουμένους πυριγόνους, καὶ ἐν αὐτῷ βιοῦν, καὶ τεθηλέναι, καὶ δεῦρο καὶ ἐκεῖσε περιποτᾶσθαι, τοῦτο ἐκπληκτικόν. καὶ τὸ ἔτι θαῦμα, ὅταν ἔξω τοῦ πυρὸς τοῦ συντρόφου ἐκνεύσωσι, καὶ ἀέρος ψυχροῦ μεταλάβωσιν ἐνταῦθα δὴ τεθνήκασι, καὶ ἥτις ἡ αἰτία, τίκτεσθαι μὲν πυρὶ, ἀέρων δὲ ἀπόλλυσθαι, πρᾴως λεγέτωσαν ἄλλοι.* Æliano.

§. 5. Porro sententiam hanc de bestiolis, in Cypri fornacibus genitis, inter veteres etiã adducit Antigonus, *c*) sed ea, more consueto, quem cum primis notavit Salmasius *d*) ex Aristotele descripsit, dabitur tamen infrâ ea citandi locus. Antigono.

§ 6. Aristotelis vestigia presserunt quoque Apulejus *e*) Balb9 Ciceronianus *f*) & Seneca. *g*) De Apulejo res non est dubia, expresse enim Aristotelem hac de re citat. Ciceronis hæc sunt verba: *Sunt quædam etiam (bestiæ) quæ igne nasci putentur, appareantq; in ardentibus fornacibus, sæpe volitantes.* Respexisse his verbis Ciceronem ad Aristotelis locum allegatum, verisimile nobis fit, & confirmat nos D. Gottofredus, qui in margine ad dictũ locũ Ciceronis allegat Aristotelem c. 19. histor. Animal. lib. 5. Similiter locum Aristotelis intendere videtur Seneca: *Ignis, ait, qui omnia consumit, quædam etiam creat: Et quod videri non potest, simile veri, sed tamen verum est, animalia igne generantur.* Apulejo. Cicerone. Seneca.

§. 7. Relationi Aristotelicæ & Plinianæ de Pyraustis alii etiam ex recentioribus fidem adhibuerunt. Autor libri de Natur. rer. *h*) eodem modo, quo Plinius historiam de Pyraustis adducit, Et recentioribus.

B

a) ap. Scap. Lex. V. pyral. *b*) de Animal. lib. 2. cap. 2. *c*) θαυμασ *d*) Proleg. ad Exercit. Plin. *e*) de Deo Socratis pag. 46. *f*) Cic. lib. 1. de Nat. Deor. *g*) lib. 5. Quæst. Natur. c. 6. *h*) apud Vinc. Bell. Spec. nat. lib. 2. c. 153.

cit, ut Plinii locum verbotenus desc ipsisse, videri possit. Majolus *a) admiratur aviculas istas aridissimas omni humore carentes in igne nasci, nō adu ri, quin potius in eo vixere, imò flammis egere, ut vivant.* Sed & diu ante ipsum idem admisit Albertus Magnus *b)* Sed & alii Philosophi, qui tamen emunctioris nasi videri volebant, hanc de Pyraustis fabulam, pro vera acceperunt, ut Julius Cæsar Scaliger, *c)* Mercurialis, *d)* Alstedius *e)* Heidfeldius *f)* Nirnbergius, *g)* Schottus *h)* & alii.

(II.) Aves Carystiæ ex Antig.. & Solin.

§. 8. Pyraustis subjungimus aves carystias, quarum non nisi apud Antigonum & Solinum mentionem factam esse deprehendimus. Antigoni locus prout Salmasius *i)* eum emendavit, hic est: *k)* *ἐν κύπρῳ ἔ χαλκίτης λίθος καίεται γίνεται θήριον μικρῷ μεῖζον, μυιῶν. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐν τοῖς καρυσίων σιδηρείοις. ἀποθνίσκειν δὲ ταὶ τῦ πυρὸς χωριζόμενα.* Unde hauserit hæc posteriora Antigonus haud certò constat. Ex Antigono desumsisse suas aves carystias Solinū *l)* haud levis conjectura est ex eo, quod & alia plura ex eodem in suum Polyhistora transcripsit, ut animadvertit perspicacissimi ingenii vir Claud. Salmasius *m)* Ipsius Solini hæc sunt verba: *Carystos habet carystias aves, quæ flammas impune involant.*

(III.) Conopes ex Strab.

§. 9. Culices ex igne nasci Strabo *n)* testatur his verbis: *τὴν δὲ γένεσιν τῶν ζώων τοιαύτην εἰκάζουσιν, οἵαν τὴν τῶν κωνώπων, ἐκ τῆς ἐν τοῖς μετάλλοις φλογὸς, καὶ τῦ φεψάλυ.* id est, Casaub. Interp. Ortum animalculorum (quæ in nive generantur) talem conjiciunt qualis est culicum in metallis è flamma & favilla. Celebris Scriptor Ulysis Aldrovandus: *o)* In transitu nobis hic notandus venit, adducit ille Wottonum (intelligit procul dubio Anglum, qui de differentiis animalium scripsit librum Paris. Anno 1552. impressum) Qui refert conopes ex flammis & scintillis generari, quemadmodum vermes ex nive. Et quoniam Wottonus Strabonem ex quo sua hausit, tacuerat, eum Aldrovandus ita corrigit: *Procul dubio, id est, ex Aristotele qui non conopes*

a) Canic. dier. colloq. 5. *b)* lib. 26. de Animal. *c)* Exercit. 13. & Exercit. 194. *d)* Var. lect. lib. 3. c. 14. *e)* Encyclop. lib. 7. part. 6. Phys. c. 3. *f)* Sphyn. phil. *g)* lib. 4. Histor. natur. cap. 18. *h)* Phys. curios. pag. 811. *i)* Exercit. plin. pag. 177. *k)* ἱστορ. cap. 90. *l)* Polyh. cap. 11. *m)* Proleg. ad Solinum. *n)* Geograph. lib. 11. p. 528. *o)* de insect. lib. 3. cap. 5. fol. 153.

pes in igne nasci, sed bestiolas simpliciter pennatas, muscis grandibus majores scribit, quando ait: In Cypro &c. Quam tamen correctionem Wottonus minime promeruit, ut patet.

§. 10. Macedoniam quoque Animalibus ignigenis veracem esse *a*) Philo testatur: *τὰ μὲν ἂν* (ait.) *μεταβατικῇ κινήσει χρώμενα, ἃ δὴ φασιν ἤμεις ζῶα εἶναι, ταῖς τῦ παντὸς ὁλοσχερεστέραις προσεγίνετο μοίραις, γῇ μὲν τὰ χερσαῖα, πλωτὰ δὲ ὕδατι τα δὲ πτηνὰ ἀέρι, καὶ τὰ πυρίγονα πυρὶ, ὧνπερ γένεσιν ἀριδηλοτέραν κτ. μακεδονίας λόγος ἔχει προφαίνεσθαι.* In alio Philonis loco eadem habentur, quem paulò inferius recitandi dabitur occasio. (IV.) Animalia Macedonica ex Philone.

§. 11. Ultimo loco reservandam esse duximus lepidam traditionem, quam adducit Macarius Eremita Ægyptius *b*) *ὡς δὲ* (ait.) *ὁ λόγος τῶν ἔξωθεν λέγει, ἐστιν ὄρη πύρινα, ὅτι ἐκεῖ πῦρ ἐστὶ, καὶ ἐστιν ἐκεῖ ζῶα ὅμοια τοῖς προβάτοις, λοιπὸν οἱ θηρεύοντες αὐτὰ, ποιῦσι σιδηρῦς τροχῦς, καὶ βάλλυσιν ἄγκιστρα, καὶ πέμπυσιν εἰς τὸ πῦρ, ἐπεὶ τε ἐκεῖνα τα ζῶα τὸ πῦρ ἔχει βρῶσιν, τὸ πῦρ ἔχει πόσιν, ἀνάπαυσιν, αὔξησιν, ζωὴν ἀντὶ πάντων τὸ πῦρ αὐτοῖς ἐστὶ, καὶ ἐὰν ἐξενέγκῃς αὐτὰ εἰς ἄλλον ἀέρα, ἀπόλλυνται, καὶ τὰ ἐνδύματα αὐτῶν ὅταν ῥυπωθῇ εἰς τὸ ὕδωρ ὐ πλύνονται, ἀλλὰ εἰς τὸ πῦρ, καὶ γίνονται καθαρώτερα καὶ λευκότερα.* Quamvis v. Macarius nõ expresse dicat, animalia ista ovibus similia in igne generari, id tamen exinde, quod ea dicit non nisi in igne vivere posse, manifestè sequitur. (V) Anonyma ex Macario.

§ 12. In antecessum mentionem hic facere cogimur Salamandræ (de qua in altera sectione plenius dicetur) quoniam & illa inter ignigenas à nonnullis recensetur. Quibus tamen Bustamantinus Medicus & Philosophus Hispanus, immeritò annumerat, Nicandrum, Medicum illum antiquissimum, cujus Theriaca & Alexipharmaca hodie adhuc exstant. Bustamantini *c*) hæc sunt verba: *Salamandram in medio igne generari, visum est Nicandro in Theriacis, aliisq; maximè notæ Autoribus.* Verùm de Nicandro gratis hæc asserit Bustamantinus, in illo namque loco in quo Nicander de Salamandra agit, quem innuit Bustam: & in quo maximè dici oportebat, silentium Nicandri hac de re compertum habemus. Si maximæ notæ à tutores istos indigitasset Bustam: plura nobis de veterum mente hac (VI.) Salamandra ex Zoroastre.

a) de plant. Noachi *b*) Homil. 14. pag. 179. verborum ejus sensum latinè tibi dabit Mendoza Virid. lib. 4. problem. 23. pag. 258. *c*) de Animant. Scriptur. S. lib. 6. cap. 2.

in parte constaret, nisi fortè eos, eâdem quâ Nicandrum, legerit attentione. Ipsum vero mireris Bustam: *a*) pluribus differentem, qua ratione stabiliri queat Salamandræ in igne generatio, ut postea videbimus, cum tamen in alio loco *b*) negare videatur, Salamandram in igne nasci & vivere.

§. 13. Interim, ut ad veteres revertamur, audiamus Cœlium Rhodiginum *c*) Virum, ut opinor, fide dignissimum, qui ex libro veteri ἐκλογῶν περὶ γεωργίας refert, Salamandram minimum Animal ex ignibus ortum capere, & in iis flammæ nocumentum haud sentire. Existimo Cœlium hæc desumsisse ex Zoroastre, cujus excerpta leguntur apud Autorem Geoponικῶν (sive is fuerit Constantinus Pogonatus sive Cassianus Bassus, sive alius quis) Gesnerus *d*) ex illo Zoroastre citat hæc verba: Salamandra minimum Animal ex igne vivit & in igne generatur non urente eam flamma. Addit Gesnerus: Videntur autem hæc dicta potius ad Pyriganos muscas quam ad Salamandram pertinere.

Zoroastre.

SECTIO II.

Exhibetur Salamandra

§. Accessum facimus ad Salamandram, Vocem quod attinet, varii varias ejus confinxerunt Etymologias, prout iis naturam hujus Animantis magis magisve exprimi posse putabant. Salamandram sic dictam esse, quod juxta Σαλον habeat μ.ἰνδραν scrutatores Etymorum præstantissimi Martinius *e*) & Vossius *f*) arbitrantur. Derivationem hanc non ineptam esse, ex inde conjicias, quod Animal hoc loca humida & frigida incolit, & in cavernis juxta amnes vivit, præcipuè vero tempore pluvio apparet, hinc Plinius *g*) eam non nisi magnis imbribus provenire & serenitate deficere, ait. Quod & aliorum testimoniis Gesnerus *h*) probat. Aliam derivationem suppeditat Bustam: *i*) quæ mihi non æquè arridet. Plures adducit Martinius *k*) quæ partim ex Hebraismo, partim ex Arabismo, partim aliunde sunt desumtæ, quas, qui volet. videre poterit, & deprehendet quasdam earum nimis longè petitas esse. Illas saltem afferimus, quæ ad vitam Salamandræ in igne respiciunt. Primum adducimus Isidori *l*) ineptias. Ille, quorundam judicio vocem hanc ex Latio arces-

quam in igne vivere suadet 1. Nominis

a) Bustam. l. c. *b*) de An. Scr. S. l. 1. cap. 1. ubi merum figmentum esse asserit, quod vulgò de Salamandra dicitur. *c*) Antiq. Lect. l. 10. c. 10. *d*) De Quadr. Ovip. l. 2. p. 77. *e*) Lex. Philol. Voc. Salamandra. *f*) Etymolog. V. Salam. *g*) l. 10. Hist. Nat. c. 67. *h*) l. c. p. 76. *i*) de An. Scr. l. 6. c. 2. *k*) l. c. *l*) apud Mart. l. c.

arcesfit. Salamandram fic vocatam ait, quod contra incendia valeat. Videtur hoc velle, inquit Vosfius *a*) quasi valincendia, five, ut Martinius opinatur, quasi valincendra. Aliam æquè lepidam Etymologiam refert Martinius *b*) ex Catholico, quod Salamandra fic dicatur, quasi fola amans, πῦρ. Dubitat etiam Martinius *c*) an Hifpalenfis ad Arabicum Etymon refpexerit, quod derivari poffet Salamandra ex Arab. צלע uftio מנע prohibuit, & דרר tunica feu torax, quasi ignem (craffâ) pelle prohibens. Vides quam operofi fint nonnulli, ut miferum hoc animal flammis adjudicent. Etymologia

§. 2. Salamandræ nomine etiam aliæ res infignitæ funt quod procul dubio, non ἀπὸ τῆς τύχης, fed ἀπὸ τῆς διανοίας factum eft, ob convenient jam aliquam, quam cum Salamandra animante habere videbantur. Teftatur Martinius *d*) Chymicis tincturam Philofophorum, quod in igne fubfiftat (illæfa) Salamandram vocari. Geraldus *e*) refert Amianti lanuginem noftra vernacula lingua capillos Salamandræ appellari; & Agricola *f*) vocem Amianti Germanicè interpretatur Salamanderhaar. Rationem denominationis hujus quæris? Hæc eft: Quia, ficut Salamandram Animal, ita & filamenta hujus lapidis. ex iisq; contexta tela flammarum vi refiftere putabant. Illud vero admiratione dignum, traditionem de Salamandræ incombuftibitate, etiam Tartaris innotuiffe, apud quos Græcæ & Latinæ literæ incultæ prorfus jacuerunt, ut illos ex fcriptis Veterum fua haufiffe vix putares. Refert Marcus Paulus Venetus *g*) in monte quodam regionis Chynchyntales Tartarorum Imperatori, Magno Cham fubjectæ, erui mineram, quam incolæ Salamandram appellent, de qua fiat pannus, qui in ignem injectus, comburi non posfit. In fequentibus de Salamandræ hujus textura ejusque in ignibus præparatione idem M Paulus prolixiùs agit. Pergit deinde, hoc edoctum fe effe à focio quodam fuo, Viro fingulari induftria, religione Turco, qui in regione illa rebus metallicis præfuerit. De veritate hujus relationis Homonymia.

forfan

a) Etymol. l.c. *b*) Lex. Phil. l.c. *c*) l.cit. *d*) Lexic. Phil. Voc. Salam. refpicere hoc videtur Autor Hieroglyph. Collectaneorum quæ Pierii Hieroglyphicis addita funt p.35. *e*) apud Langium Epift. Medic, lib, I, Epift, 66. *f*) Agricl, apud Gefn. p.74. *g*) lib, I. Navig. c, 47.

forsan quis dubitaverit? Scio quam suspecta fuerit Poli fides plerisque eruditorū, neque ego singula ejus dicta pro Oraculis habenda esse censeo. Recentiores tamen navigationes plurimis hujus Viri narrationibus, quæ fabulosæ putabantur, fidem conciliarunt: Quod rem præsentem attinet, ut Polo fidem adhibeam, adducor verbis Geraldi: *a*) Dum Romæ agerem, inquit, ajebant Tartarorū Regem summo Pontifici linteum ex Salamandra misisse, in quo sudarium Salvatoris S. Sancti vultus effigie insignitum ab omni incendio tutum, conservaretur, involutum. Locum Chynchytalis quod concernit, deprehendo in tabb. Geographicis Hondii urbem Chynchytalem cui mons adjacet ad ripam flu. Quiam, circa confinia Regionis Cathajæ. Eandem mihi, eodemque situ exhibent Mercatoris *b*) mappæ. Huc respexisse M. Paulum non est dubium. Qua ratione autem sive nomen Salamandræ, quod juxta Viros doctos originem Græciæ debet, sive traditio de Salamandræ incombustibilitate ad Barbaras illas & remotissimas Gentes pervenerit, illud dictu difficile est. Si conjecturis aliquid tribuendum, narrationē de Salamandra forsan adhuc ab Aristotele, etsi non immediatè sed mediatè, ad Gentes istas propagatam esse, existimarem. Aristotelis libri ab Arabibus summo studio pervoluti sunt, ut & alii Græcorum Philosophorum. *c*) Porro aliquot excursiones Arabum ad Sinas factæ memorantur. *d*) Chinensibus chynchytales incolæ contermini sunt. Ergo per Arabes & Chinenses Salamandra Tartaris innotuit. Si tamen aliquis, huic Chinensium cum Tartaris communicationi, murum illum ingentē inter Chinam & Tartariam obstitisse existimet, dicam: Tartaros illos aut ab ipsis Arabibus visitatos fuisse, aut ab aliis Europæis, sive Asiaticis, qui Græcos & Latinos Scriptores inspexerunt, ex iisque de Salamandra non nihil percepisse, cujus nomen postea Mineræ suæ incombustibili indiderunt. Conf. cum his quæ Martinius *e*) refert de herba in Regione Tartaria Tanyu contermina Chinæ, quæ in igne prorsus

illæ

a) apud Langium loc. cit. *b*) In Asiâ, *c*) Ovid. Horn. Histor. Philos. l. 5. c. 9. Ex Isaaco & Curiona. *d*) Ex Trigantio probat hoc Per-Rev. & Clar. Dn. Theoph. Spizelius, Ecclesiæ Patriæ Symmista, Fautor meus & Amicus honorandus de Re liter. Sinens. sect. 9. pag. 218, 227. *e*) Martin. Atlant. Sin. p. 24.

illæsa consistit. Quanquam a. Martin. non adverterit, hanc herbam Salamandram vocari, eandem tamen esse cum ea, quam Polus retulit, arbitramur. Conjecturas has approbet, qui volet, conjecturas esse fatemur.

§. 3. Sed in viam revertamur, à qua nimis longè digressi sumus occasione Mineræ Tartaricæ. Salamandram in Hieroglyphicis quoque ad ignem damnatam esse, ex Horo Apolline constat *a*) Ejus verba ex interpretatione Græca Philippi hæc sunt: *Ἄνθρωπον ὑπὸ πυρὸς καιόμενον βυλόμενοι σημῆναι, Σαλαμάνδραν ζωγραφῦσι, αὐτὴ γὰρ ἑκατέρᾳ τῇ κεφαλῇ ἀναιρεῖ*, id est. Hominē igne combustum significantes Ægyptii Salamandram pingunt, hæc enim utroque capite interfecit. Ita Clar. Hœschelius edidit & vertit. Sed de genuinâ lectione hujus loci meritò dubitat Gesnerus, *b*) quod priora verba attinet, dicit: Si Salamandra igne non uritur absurdum & contrarium esse, Salamandra pictâ, hominem qui eodem uratur, insinuare. Qua ratione autem restituendus hic locus non indicat ibi Gesnerus. Existimo post *τὸ πυρὸς* inserendam esse particulam *μὴ* & ita sensus planus erit. In quibusdam codicibus Græcis locum hunc ita conceptum fuisse, disco ex Hieroglyphicis Horapollinis, quæ suo speculo imaginum latinè inseruit Masenius, *c*) Ibi dicit: Ægyptios per Salamandram denotare hominem, qui igne non comburitur. Et ita Hieroglyphicum hoc Pierius *d*) quoque proponit. Posteriora Hori verba Gesnerus *e*) itidem non ineptè depravata sive obscura existimat; quis enim, ait, Salamandram legit bicipitem? Phasianinus *f*) sic Latinè transfert, sive potius *παραφράζει*: Ipsa enim cum in igne fuerit, ab utroque capite, quos attigerit, flammis conficit, ignemque etiam tactum extinguit. An rem detigerit Phasian: nunc non disquiro, viris potius doctis locum hunc obscurum & depravatum illustrandum & emendandum relinquo; Nobis ad alia progrediendum.

2. Hieroglyphica.

§. 4. Salamandram in igne exhibent nobis etiam comparationes

3. Comparationes.

a) Horapoll. d. Hierogl. l. 2. c. 60. *b*) Gesn. d. Anim. l. 2. p 76. *c*) Mas. Spec. Imag. l. 6. c. 6. *d*) Hieroglyph. l. 16. c. 21 *e*) Gesn. l. c. *f*) Phas. apud Hoeschel. in not. ad Hor. pag. 101.

tiones Nazianzenus *a*) se & Basilium Magnum, quod in Atheniensi δεισιδαιμονίᾳ salvi conservati essent cum Salamandra comparat, quam vocat, ζῶον ἐν πυρὶ σκαίρον, ᾧ τὰ πάντα ἁλίσκεται. Quidam teste Cornelio à Lapide *b*) cum eadem conferunt tres socios Danielis, in fornace Babylonicâ ab igne haud exustos. Idem Corn. à Lap. comparationem quoque instituit inter Salamandram & inter religiosos seu Monachos & virgines (Moniales intelligit) qui in igne vivant Angelicè. Plura ejusmodi deprehendere licet in scriptis Homil. & Philos. sequiori ævi *c*) quibus adducendis cartarum angustia excludimur.

4. Emblemata. §. 5. Idem videre est in Emblematis & Symbolis. Emblema dedit Camerarius *d*) cum Lemmate: *candide & sincere*. Et distichо hoc subscripto:

Ambulat en medios Salamandra illæsa per ignes;
Nempe illæsa manet semper & integritas.

Pantaleon Candidus *e*) inter cœteros arcus triumphales, Alberto. Archiduci cum Infantâ Bruxellas ingredienti, erectos, meminit cujusdam, in quo depicta fuerit arbor; infra vero ignis cum inscriptione: MIHI MORS. Et Salamandra (infra ignis) cum inscriptione: MIHI VITA. Pro symbolo sibi Salamandram delegerat Franciscus I. Galliæ Rex, uti Paradinus *f*) refert. Sic Galli quidam Typographi *g*) pro insignibus habent Salamandram igne circumdatam.

5. Testimonia. §. 6. Hisce tanquam velitibus, qui pro vita Salamandræ in igne dimicant, præmissis, succedunt jam gravioris armaturæ milites, puta testimonia tam Veterum, quam Recentiorum Philosophorum, Medicorum, Patrum, Historicorum atque Poëtarum. In quorum citatione ita versabimur, ut juxta seriem ætatum, quibus unusquisque eorum orbem hunc scriptis suis illustravit, eos producamus. Eo enim luculentiùs opinionis hujus antiquitas apparebit.

Aristotelis. §. 7. Omnium Antesignanum haud immeritò dixeris Magnum Stagyritam. Magnum, inquam, utpote cujus autoritas cœte-

a) Naz. in Vit. Basil. M. vid. Hoesch. not. ad Hor. l.c. *b*) Comment. in Dan. 3. v.50. *c* vide Quilelm. Paris. Vol.1. de Morib. fol.149. *d*) Camer. Emblem. Cent.4. 69. *e*) Tabb. Chronolog. ad A. Chr. 1599. *f*) Paradin. apud Camer. l. c. it. Masen. Spec. Imag. l.4. c.9. qui idem Symbolum Joannis Regis Arragoniæ fuisse, ait, cum inscriptione: DURABO, l.c. §.4. *g*) Vid. libros apud Chovet, Genevæ impressos.

cœteris plerisque anſam derit, ut hanc narrationem, vel ſimpliciter, vel pluribus figmentis cumulatam, aliis pro vera obtruderent. Verba ejus hæc ſunt: a) ὅτι δ᾽ ἐνδέχεται μὴ καίεσθαι συστάσεις τινῶν ζώων ἡ Σαλαμάνδρα ποιεῖ φανερόν. αὕτη γὰρ ὥς φασι, διὰ τοῦ πυρὸς βαδίζουσα κατασβέννυσι τὸ πῦρ.

§. 8. Nicander b) antiquisſimus Medicus & Poëta, Salamandræ meminit his verſibus, quos ex Latinâ interpretatione Hieron. Marr. (Græcus enim textus ad manus non eſt) adſcribo: Nicandri.

Præterea inviſus Salamandræ morſus habetur,
Quæ rapidum & clarè ardentem ſecura per ignem
Fertur, & absque ullo meat indefeſſa dolore:
Nec quicquam flagrans gradienti illi officit æſtus
Vel ruptâ cute, vel quacunque in corpore parte.

§. 9. Plinius: c) Huic (Salamandrę) tantus rigor, ut ignem tactum extinguat, non alio modo, quam glacies. Plinii.

§. 10. Hic jam inſerendum eſſet Zoroaſtris teſtimonium, ſed quia ſupra jam à nobis citatum eſt (ſect: I. §. 13.) eò Lectorem remittimus. Sane, ſi fides eſſet fabulis, quæ de antiquitate Scriptorum hujus Zoroaſtris, circumferuntur, teſtimonium hoc, ob ſummam vetuſtatem longè præferendum fuiſſet Ariſtotelico. Quia vero in dubio ad huc eſt, quis nam fuerit ille Zoroaſter, Perſomedus ſive Bactrianus, ſive alius? Quo tempore vixerit? utrum aliquid ſcripſerit? An ipſius ſint hæc ſcripta, quæ adhuc extant & quæ ſub ejus nomine in Geoponicis citantur? Cum potius veriſimile ſit, quemadmodum ejus oracula (quod operoſe contendit Lambetius d) Ita & hæc Geoponica, à Juliano Chaldæo Juniore, ſive ab alio ſcripta eſſe, utique poſt Scriptores Seculi II. teſtimonium hoc (ſi ponamus interim Juliani Chaldæi eſſe) collocandum erat. Zoroaſtris.

§. 11. Ælianus e): ex Animalibus tametſi Salamandra non ſit, quæ ex igne naſcuntur, quales ſunt Pyrigoni; contra tamen hunc ire audet, contraque illius flammam veniens, tanquam adverſus hoſtem quendam, ſic eam expugnare aggreditur. In ſequentibus idem Ælianus teſtes adducit Fabros, quibus in arte ſua fabrili remoram injecerit Æliani.

a) Ariſt. l. 5. Hiſt. Anim. c. 19. b) Nic. in Theſ. p. 306. Alter hujus Pöetæ locus, in quo replevit hanc ſententiam occurrit in Alexipharm. p. 329. c) Plin. l. 10. c. 67. Hiſt. Natur. d) Hiſtor. Rei liter. l. 1. cap. 7. p. 93. e) Æl. de Anim. l. 2. c. 31.

Salamandra, ignem extinguendo; quos Fabros ignibus suis haud uti potuisse, usque dum sustulerint Salamandram, idem refert.

Qv. Seren. Sam. §. 12. Quintus Serenus Sammonicus:a)

Seu Salamandra potens nullisque obnoxia flammis.

Philia. His adde versus, quos habet Philes b) sic Latinè redditos:

Imperator hanc (Salamandram) videns miraberis,
Quod non tremiscat devorantis omnia
Ignis furorem, quem involans atrociter
Elidit, ac fornacis æstus enecat.

Theodorici. §. 13. Ad Barbaros etiam migravit hæc opinio. Theodoricus c) enim Gothorum Rex de Jovino quodam cædis reo, & in Insulas Vulcanias relegando, ita scribit ad Faustum Præpositum: Salamandræ secuturus (reus) exemplum, quæ plerumque degit in ignibus, tanto enim naturali frigore constringitur, ut flammis ardentibus temperetur. Subtile ac parvum Animal, lumbricis associum, flavo colore vestitum: vitam præstat soli, qui mortalia cuncta consumit. Ipse Cassiodori. Cassiodorus d) sic scribit: Salamandra incendio reficitur, & ignis calore reparatur.

§. 14. S. Augustinus utitur exemplo Salamandræ ad redarguendos Adversarios, ejus hæc sunt verba: e) Quibus (negantibus humana corpora animata atq; viventia in æternorum ignium durare tormentis) respondebimus esse, animalia profectò corruptibilia, quia mortalia, quæ tamen in mediis ignibus vivant. Et non multò post in eadem disquisitione: Quapropter, si ut scripserunt, qui naturas animaliū indagarunt: Salamandra--& quidā notissimi Siciliæ montes satis idonei testes sunt, non omne, quod ardet, absumi. Adjungerem Episcopo Hipponensi S. Nazianzenum, nisi verba ejus, jam supra adducta essent. f) It. Olympiodorum g) Philosophum, nisi eadem in ejus testimonio legerentur, quæ in Æliani verbis supra citatis, adque Lectorem nunc remitto.

Augustini.

Olympiodori.

Autoris Kiranid. §. 15. Transitum nunc facimus ad ætatis mediæ scriptores. Inter quos referendus mihi videtur *Autor Kiranidum*, qui Arabicè scripsit, quisquis ille tandem sit. Verba ejus olim ex Arabico in Græcum & postea ex Græco in Latinum

a) Seren. apud Dalechamp in Plin, p. 490. b) Phil. apud Schott. Phys. l. 7. cap. 8. Quo tempore Philes vixerit, mihi nunc non occurrit. c) apud Cassiod. Var. Epist. 47. lib. 3. d) Cassiod. de Anim. c. 19. p. 835. e) De Civ. Dei l. 21. c. 4. f) §. 4. Sect. 1. g) Olymp. Comment. in l. 4. Meteor. Aristot. c. 4.

tinum sermonem translata hæc sunt *a*) *Animal* (Salamandram intelligit) *in Camino vel igne missum flammam omnem extinguit.* Reliquas ejus ineptias de hoc animali hîc non describo. Hui alium subjungo Arabem, *Avicennam, b*) (qui rectius ab aliis Ebensina vel Alibensina vocatur.) Hic contra morsum Salamandræ remedia propositurus, ait; *Salamandra æstimatur esse bestia Lacertæ similis, habens quatuor pedes, & caudam curtam, & quod ipsa non aduritur, etsi projiciatur in larem, extinguit ignem.* Procul dubio hæc desumsit ex Magistro suo, quem sectatus est, Aristotele. Avicenna.

§. 16. Missis Arabibus retrogredior ad Græcos. Suidas Lexicographus; *c*) *ζῶον ὡς σαύρα τὸ μέγεθος. ψυχρότατον τὴν φύσιν, ὡς καὶ τὸ πῦρ εἰσδυόμενον, τὴν φλόγα σβεννύειν, καὶ αὐτὸ μὴ ἐμπίμπρασθαι.* Suidas.

§. 17. Alii Scriptores Græci, qui de vita Salamandræ in igne aliquid retulerunt, mihi non sunt visi. Reperiri autem quosdam, qui forsan mihi non ad manus fuerunt, vel notitiam meam planè subterfugerunt, haud repugno.

§. 18. Ex Philosophis Latinis, qui seculo XII. & proximè sequentibus vixerunt, farraginem testimoniorum de nostra Salamandra conquirere, opus non est. Pleriq; enim, qui hac de re aquid tradiderunt, illud ex antiquis Scriptoribus, à nobis jam citatis, descripserunt. Si quis tamen etiam hos degustare desideret, evolvat Vincentium Bellovacensem, *d*) qui opinionem hanc probat ex libro de Natura Rerum: Quilielmum, Episcopum Parisiensem, *e*) alios. Philosophorum Latin. recent.

§. 19. Illud præterea addendum, nonnullos ex istis Philosophis in ea fuisse sententia, Salamandram ex igne alimentum capere, & unicô hôc elimentô nutriri. Lubet hac de re adscribere, versiculos Latinos, licet parum politos, qui reperiuntur apud Barthol. Anglicum: *f*) Quidam dixerunt Salan. igne nutriri.

 Tal-

a) Kir. libr. 2. p. 92. Quamvis hic Autor à plerisque credatur fuisse Rex quidam Persarum, cujus nomen fuerit Kiranus; adversatur tamen huic sententiæ summus Vir Claudius Salmasius, in prolegomenis ad Solinum; ubi docet Kirani sive Kiranides esse nomen appellativum, quo Arabes libros suos insignire soliti sint, idem sonare, quod apud nos Collectanea, & descendere ab Arab. rad. קרע collegit, unde & Turcorum Alcoran. *b*) in 2. Can. prout cit. à Bellov. spec. nat. libr. 20. c. 64. *c*) voc. Salam. p. 703 Tom. 2. *d*) Spec. nat. l. 20. c. 63. *e*) Quill. Par. præter locũ supra §. 4. cit. de universo part. 1. f. 134. *f*) de propriet. Rer. l. 18. c. 20.

Quatuor ex puris vitam ducunt Elementis;
Chamaleon, Talpa, maris allec & Salamandra.
Terra cibat Talpam.. Flammae pascunt Salamandram.
Unda fit alecs cibus, aer Chamaeleonti.

His adjicimus alios ejusdem commatis versus, quos similter superioribus proximis seculis, in claustris Monachorum dixeris primum concinnatos fuisse. Recitat eos Kornmannus: *a*)

Talpa Terra cibus, Chamaleon in Aere vivit;
Halec unda fovet, Flammae pascunt Salamndram.

Vulgus putavit (J. C. Scaligeri *b*) verba sunt) *eam non solùm ignem extingere, sed & eò ali, neq; alibi posse vivere. Id quàm absurdum sit, omnibus notum est.*

Vivere in igne sublunari.

§. 20. Aliam adhuc sententiam valdè portentosam ex Ponzetto Gesnerus *c*) refert, *ascendere Salamandram ad Ignem elementarem, Orbi Lunari finitimum, in eoq; vivere.*

Quidam tribuerunt Salamandrae incombustibilem pellem.

§. 21. Varias profectò mutationes Salamandra subire coacta fuit. Non satis erat quibusdam, eam flammis adjudicâsse, sed etiam ex pelle ejus lintea confici, quae igni resisterent, fabulati sunt. Nonnulli pilos & lanam, &, quod mireris, pennas Salamandrae tribuerunt. Meminit Ant. Brasavolus quorundam, qui ex Salamandrae (animantis) cortice mappas, quae comburi non possunt, factas putarent. Albertus Magnus *d*) adducit, qui dixerunt, *inesse Salamandrae lanam quandam, quae in igne non aduratur.* Adde Vincentium *e*) *de vestimento Alexandri Papae ex hac lana*; & Barth. Angl. *f*) *de Cingulis regiis in igne purgari solitis, & de lucernis perpetuò ardentibus ex villosa Salamandrae pelle confectis.*

Lanam

pennas.

Pennas quoque, in ornatum credo, Salamandrae adjecerunt, uti videre est ex Alberto Magno *g*) & eruditissimo discursu Geraldi, quem Langius *h*) recenset. Et vix aliter fieri poterat, cum ipsa Salamandra in avem transformata fuerit, ut eam alicubi exhibet Quill. Parisiensis. *i*)

§. 22.

a) Templ. Natur. part. I. consid. 18. *b*) Comment. ad Aristot. hist. anim. c. 18. l. 5. sect. 130. adde Coel. Rhod. A. L. l. 24. c. 21. *c*) apud Gess. p. 77. *d*) de Natur. An. l. 2. *e*) loc. cit. de Alexandri vestimento eadem refert Obscurus ap. Gesnerum de animalibus quadrup. l. 2. p. 77. *f*) de propr. Rer. l. 18. c. 91. Eadem ferè repetit Arnoldus de Villa Nova apud Gesnerum loc. cit. *g*) apud Ges. l. c. *h*) Epistolar. Medic. l. 1. Epist. 66. Confer etiam Ep. 13. *i*) part. 1. de Universo, fol. 161.

§. 22. Illud adhuc monendum eſt, antequam ad alia tranſeamus, à nonnullis ſcriptoribus quædam animantia cum Salamandra confundi. utpote Chamæleontem, apud Bellov. & Phyſiologum, item Cincindelam ſive Nocti lucam, apud Aut. lib. de Nat. Rer. α) Albertum Magnum b) Vincentium c) & Majolū α) Econtra Salamandræ attribuuntur, quæ ex veterum mente Chamæleonti competunt. Sunt enim, qui teſte Geſnero β) à Salamandra ore hiante aerem captari dicant. Et id genus alia plura, quæ cum nugacis illius & inficeti ſeculi genium redoleant, huic diſſertationi inſerere religio mihi eſt. Hæc de Salamandra flammis invicta ex variorum ſcriptis adduxiſſe ſufficiat.

§. 23. De aliis animalibus in igne viventibus haud memini aliquid me legiſſe, præterquam quod Schottus γ) ex Diogene Laertio refert, animalium aliqua absque coitu gigni, & ex horum numero eſſe, quæ in igne vivunt, & πυρρίβια vocantur.

SECT. III.

§. 1. Vidimus hactenus Autoritates, quibus Pyrauſtarum in igne ortus, & Salamandræ maxima vis contra ignem, firmari ſolet. Mirabitur quispiam Scriptores plerosque, quos longâ ſerie adduximus, nullas asſertionis ſuæ rationes reddidiſſe. Facilis eſt reſponſio, videlicet alter præſupoſuit ſemper alteri9, quem deſcripſerat, experientiam, quam contra omnes rationes validisſimam eſſe putârunt. Nonnulli tamen partim jam citati, partim citandi, animadvertentes, nudam hanc traditionem, apud alios vix fidem impetraturam eſſe, fulcrum ei quæſiverunt, aliud veteres, aliud recentiores, & quidem pro diverſitate opinionum. Veteres hic ita ſe gerunt, ut putes eos animalium quorundam in igne generationem & habitationem ſuaſuros nobis fuiſſe, etſi nullus omnino hujus rei teſtis extitisſet. Quamvis nonnunquam dubium ſit, an de ignis ſphæra ſublunari ſeu elementari, an verò de igne culinari loquantur. Quicquid ſit, patronum qui cauſam pro ipſis dicat, dabimus Mendozam. δ) Hic Veterum ſententiam ita pronunciat: *Naturæ ordo & perfecta diſpoſitio poſtulat, ut ſicut in reliquis tribus ele-*

Quid Veterum nonnullos moverit ut animalia in igne ſtatuerēt.

 men-

α) apud Vincent. l. c. b) l. 26. de Anim. c) l. c. α) Canicular. Colloq. 5. p. 164.
β) l. c. p. 76. γ) Phyſ. Cur. l. 7. c. 8. δ) Virid. lib. 4. Probl. 26.

mentorum regionibus, terrestria; aquatilia & volatilia degant animalia, ita quoq; aliqua sint, quæ in igneo degant tractu, ne inter elementa illud ponatur incultum & infrequens, quod cæteris nobilitate præstat.

§. 2. An Patronus iste verè ex veterum mente causam peroraverit, inquirendum est. Adducitur ab ipso ε) hanc in rem locus Aristotelis, in quo eum ita scribere perhibet: *Unumquodq; elementum sedes & domicilium est aliquorum, quæ in ipso nascuntur & fiunt. Aristotelis* ζ) ipsius textum si evolvimus, deprehendimus eo in loco, quem citat Mendoza, à Philosopho manifestè innui tria animalium genera, terrestre nimirum, aereum & aquatile. De quarto sive igneo, in sphæra ignis, quid Aristoteles in illo loco senserit, fateor difficilem esse conjecturam. Hoc certum est, Philosophus ibi, sivè negativè, sive affirmativè concludat, innuit peculiare quoddam animantium genus, cujus natura planè diversa sit à natura reliquorum animalium, quæ globum hunc terrestrem, sive mediante aqua, sive immediatè inhabitant. Præteribimus itaque hâc vice Aristotelis locum.

§. 3. Quadripartitam animalium divisionem, etiam fundamenti loco supponit Philo Judæus, ut patet ex ejus verbis supra η) citatis: alterum ejusdem Scriptoris locum hac de re, notatu dignum nunc ascribimus: θ) Ἀνάγκη γὰρ ὅλον δι᾽ ὅλων τὸν κόσμον ἐμψυχῶσθαι, τῶν πρώτων καὶ στοιχειωδῶν μερῶν ἑκάστου τὰ οἰκεῖα καὶ πρόσφορα ζῶα περιέχοντος: Γῆς μὲν τὰ χερσαῖα, θαλάττης δὲ καὶ ποταμῶν τὰ ἔνυδρα, πυρὸς δὲ τὰ πυρίγονα. Λόγος δὲ ἔχει ταῦτα κατὰ μακεδονίαν μάλιστα γίνεσθαι.

Idem alibi ι) his non prorsus absimilia tradit, quæ si lubet, lege. Eodem modo argumentatur Apulejus: κ) *In quacunq; parte Naturæ propria animalia versantur. Nam cum quatuor sint Elementa notissima, veluti quadrifariam Natura magnis partibus disterminata quæ sit, propria animalia terrarum & flammarum, siquidem Aristoteles Autor est, in fornacibus flagrantibus, quædam animalia propria, pennulis apta volitare, totumq; ævum suum in igne diversari, cum eô oriri, cumq; eô extingui.* His ferè cõsentanea tradit Seneca,

λ) &

ε) l. cit. ζ) l. 3. d. Gen. Anim. c. 11. η) §. 10. sect. 1. θ) de Gigantibus. ι) Philo de Agricultur. p. 183. Ed. Paris. κ) de Deo Socratis p. 46.

λ) & Balbus Ciceronianus. μ) Adducitur quoque à Mendoza ν) pro sententia hac Ovidius ξ) in illo versu:

Ne regio foret ulla suis animantibus orba.

Sed Ovidius in recensendis istis animalibus, ubi ad ignea pervenit, astra subinnuit, quæ animata esse, & in æthere vivere putabantur, ut aliàs dictum. Itaque testimonium ejus ad præsens negotium, ubi de veris animalibus sermo est, minus rectè accommodatur.

§. 4. Apparet ex his, quid ansam dederit nonnullis, ut animalia in igne viventia, partim ipsi confingerent, partim ab aliis excogitata propugnarent: nimirùm antiqua illa lateque disseminata opinio, naturam in hoc Universo inter formas nullum vacuum inexpletum reliquisse. Admittendum autem esse putabant ejusmodi vacuum formarum, si non quemadmodum aereum, terrestre & aquatile, ita etiam igneum quoddam existeret animalium genus.

§. 5. Si quis verò inquirat, ecquânam ratione fieri possit, ut animalia in voracissimo Elemento generari, vivere, ejusque violentiam sustinere queant, parùm hac de re apud Veteres reperiet. Plinius saltem aliique pauci, quod Salamandra ignem extinguat, & ab eo haud uratur, causam quæsivisse videntur, in insigni hujus animantis frigiditate. Recentiores itaque, qui hac in parte veterum suscepere patrocinium, audiamus necesse est. Hi, etsi nullum à propria experientia deductum argumentum in aciem producere queant, variis tamen modis opinioni veterum aliquam conciliare student probabilitatem. Ipsosmet videamus.

Rationes Quibus recentiores animalium in igne ortum propugnent.

§. 6. Principem inter eos locum obtinet subtilitatum Magister J. C. Scaliger, ο) qui Cardanum laudat, quod Pyraustas dixerit ex recrementis oriri, in eo verò reprehendit, quod dixerit, eas è putredine generari. Si ipsius Cardani π) scripta evolvimus, negat in illis, Pyraustas in igne generari; sed in ignis vicinâ parte oriri, asserit. Quodnam autem assertionis suæ

λ) Nat. Quæst. l. 5. c. 5. & 6. μ) Cic lib. 1. & l. 2. de Nat. Deor. ν) Virid. p. 266. ξ) Ovid. 1. Metam. ο) Exercitat. 9 & 23 & 194. de Subtil. π) Cardanus de Subtilit. l. 9. p. 657. & act. 1. in calum. p. 1301.

suæ fundamentum ponit Scaliger? Audiamus eum ita intonantem: *Ferulâ castigandi sunt, qui hoc quasi temere proditum ab Aristotele calumniantur, temerarii ipsi reprehensores, cum ea quæ nuper in aliis terrarum mariumque tractibus inventa sint, contemplamur, omnia jam libeat credere. Et subest ratio. In metallis nisi esset humor, non fluerent. Quid impediat naturam, quo minus ei formam det?* Paulò post objectionem aliquam contra Cyprias volucres Aristotelis, à silentio Galeni, qui & ipse Cyprum inviserat, desumptam, diluere conatur. Respondet autem variis modis: *Galenum si quid hac in re ab Aristotele falsò proditum cognovisset, id tanquam mendacium ei, cujus famæ maculam aspergere volebat, objecturum fuisse: Galenum cum per septem dieculas in Cypro egerit, Pyraustas illas non vidisse, aut non rogasse fornacarios, aut ut rem vulgatam neglexisse.* Ipsâ verò generationem ità confirmat: *Nihil prohibet humidissimo elemento humidissimas generari animantes, cujusmodi pisces sunt, nihil in siccissimo siccissimas, &c.* Hæc verbosiùs exscribenda erant, quia Scaliger id præcipuè hîc agit, ut Aristoteli fidem conciliet.

§. 7. Locum Aristotelis de Pyraustis explicandũ sibi quoq; sumsit Hieron. Mercurialis, ϱ) eumque contulit cum loco Strabonis supra σ) citato. Existimat autem, Aristotelem atque Strabonem animalium horum generationem constituere ex igne, tanquam ex materia. Propterea creditu difficilia hæc pronunciat, quod ad animalium generationem necessariò tùm calor tum humor requiratur, quorum hic ab igne maximè abest. Tandem ita concludit: *Animalia apparentia in fornacibus metallorum, potius crediderim ex terra metallis commixta, in qua nascuntur, erumpere, quam in igne ipso oriri.*

§. 8 Bustamantinus τ) cum duos diversos modos proposuisset, quibus Salamandra generari creditur, videlicet vel ex imbribus vel ex ovo, tertium quoque adducit & amplectitur, nimirum generationem in igne. Multa hac de re, confusè satis disputat, quæ vix videntur tanti esse, ut à nobis adducantur omnia. Nonnulla saltem ejus verba recitamus; *Nihil, ait, fieri vetat ex igne elatis vaporibus viscidis, natura algentibus parte aqua junctâ mistæ materiæ, quæ exuritur propitia Cœli influentia iis mistis apta, æstu medio progignentur,* ut

ϱ) variar. lect. libr. 3, cap. 14. σ) Sect. 1. §. 9. τ) de anim. script. sacr. l. 6. cap. 1.

ut Pyrigonia illa in fornace. In sequentibus eadem ferè repetit Bustam. & tandem concludit: *Hoc modo Salamandram vaporibus ibis alteratis dispositis in animantis formam oriri, &c.*

§. 9. Invenerunt Pyraustæ recentissimè quoque patronos, & tales, quos in harum rerum tractatione omne ferè punctum tulisse diceres: forsan tamen non ipsæ invenerunt, sed Aristoteles, imò Aristotelis autoritas. Nirenbergius υ) concedit in igne generari Pyraustas, sed non ex igne. Ex quonam igitur? Ex aqua aut terrea substantia. Nirenbergio calculum suum addit Schottus φ) cui probabilius videtur, dicta animalia in igne generari ex materia fumis & vaporibus mista. Apparet ex his consentire ferè Scaligerum, Mercurialem, Bustam, Nirembergium & Schottum in hoc, quod animalia ista in igne generari dicant. Hæc ferè sunt, quæ pro generatione in igne sive Pyraustæ sive Salamandræ afferri solent.

§. 10. Vitam, & innoxiam animalium quorundam in igne commorationem, maximè firmare solent exemplis quarundam rerum, quas igni resistere experimento constat. Alii existimant, animalia ista ab igne haud lædi, quod habeant temperamentum igni familiare, ut videtur Schotto: χ) alii, quod frigidissima sint hæc animalia atq; humida, quæ Majoli ψ) sententia est. Hæc omnia in sequenti capite clariora fient.

CAPUT II.

§. 1. Dictum est hactenus, quid pro mirabili quorundam animalium ex igne ortu adferri soleat, dictum quibus rationibus portentosa eorundem in igne habitatio fulciatur. Stetit hucusque Pyraustarum ortus, viguerunt Salamandræ in mediis flammis. Postulat nunc instituti ratio, ut quicquid in priori capite ex sententia quorundam extruximus, in hoc capite funditùs evertamus. Ut opinionem antiquissimam equidem, longâque testimoniorum serie stipatam, infirmam tamen debilique superstructam fundamento, destruamus.

§. 2. Et primo quidem, ut ordine procedamus, ex Veteribus illos aggredimur, qui naturam quasi cujusdam imperfectionis insimulandam esse putabant, nisi, ut reliquis elementis, sic etiam igni, quædam indidisset animalia. Fateor equidem cum

Animalis in igne gener. & vitam non prob.

υ) Histor. Natur. l.4. c.18. φ) Physic. Curios. l.7. c.8. χ) loc. cit. ψ) Canicul. Dier. Colloq. 5.

cum sanioribus Philosophis atque Theologis, naturam seu potius Autorem Naturæ, DEUM TER OPT. MAX nihil intermisisse, quod ad complementum faceret hujus Universi â se conditi, sed tot talesque animantium formas, quales isti Philosophi sibi confinxerunt, eum produxisse, illud negamus atque pernegamus. Nihil itaque splendori hujus orbis decedit, etsi non contineat animalia ignigena seu in igne viventia, neque Sapientissimus Creator ad hæc talia producenda obstrictus fuit. Si ab initio Deus non produxit ejusmodi animalia ignea, adhuc tamen vacuum suum informe admittere cogentur, qui illud exterminare cupiunt. Quod autem Deus non condiderit ejusmodi animalia, patet ex historia Creationis, in qua duo saltem elementa memorantur, ex quibus Deus prodire jussit universum animantium genus; tribuitur autem aer avibus eam ob causam, quia aves eundem, maximam ævi sui partem, liberè pervagantur. De igne altum ubique est silentium. Si Libavio ω) conservationem rerum & generationem in natura institutâ, licuit appellare imaginẽ creationis; cur nobis nõ liceat creationem vocare imaginem cõservationis? Ille sic concludit: Voluntas posterior conservativa, illustrat antecedentem creativam, itaque ex vitâ concludere de materia creationis licet. Quid obstat quo minus nos idem inverso modo dicamus? Hâc animalium partitione, in terrestria, aquatilia, & aere ipse Spiritus Dei ω) utitur.

fuga Vacui informis.

§. 3. Tripartitam hanc animalium divisionem, non sacra solùm pagina comprobat, sed & scriptores profani observarunt. Quod imprimis ex Varrone α) patet. Pleriq; autem aeri tribuunt aves. His etiam Imperatorem Justinianum accedere Magius β) probat. Ignem verò animali generando materiam neutiquam præbere, iis visum est, ideoque cum Vestæ nomine ignem intelligerent, & ipsam Virginem fecerũt, & virgines ei consecrarunt. Quo referas Ovidii versus: γ)

Nec tu aliud Vestam, quam puram intellige flammam,
Nataq; de flammis corpora nulla vides.

Quam

ω) Confer Psal. 8. v. 9. &, ut Ravanellus existimat, fundatur hæc partitio quoq; in Genes. 1. v. 28. Deut. 4. v. 17. Sophon. 1. v. 1. ω) Libav. d. Univ. rer. hypomn. ad l. 6. Sect. 11. α) L. 4. de Ling. Lat. β) ex Instit. da Jur. Nat. Gent. & Civ. §. 1. & de Rer. Div. §. feræ. Miscellan. l. 1. c. 21. γ) 6. Fastor.

Quam elegantissimam observationem Viro doctissimo Anton. Mureto δ) nos debere libenter fatemur.

§. 4. Ad magis specialia descendamus. Ubi ante omnia monendum est, autoritatem Veterum, ad stabiliendum quorundam animalium ex igne ortum, neutiquam sufficientem esse, licet hæc imposuerit Clarissimis Viris, Scaligero, Majolo, Nirenbergio, Schotto aliisque, ut admitterent Pyraustarum historiam. Didicimus & nos Aristoteli, aliisque priscis Scriptoribus fidem adhibere, sed ita, ut etiam aliquid rationibus, atque recentiorum observationibus tribuamus. Nec verò quicquam moramur Scaligeri invectivas in eos, qui aliquid fabulosi Veterum traditionibus hac in re subesse putant. Certè Scaliger in hac disputatione ita se gerit, ut facilè intelligas, eum impatienti, Aristotelem excusandi, desiderio abreptum fuisse. Ipsum Aristotelem quod concernit, an hæc de Pyraustis ex aliorum mente, an ex propriâ sententia retulerit, nobis parum interest. Prius arripiunt Conimbricenses, ε) Hoc certum est, Aristotelem hæc ex auditu referre, proprio verò experimento haud quaquam inniti. Scio adversariis in promptu erit ad hæc regerere: Probabile potius esse, Aristotelem fuisse αὐτόπτην hujus rei, non tam quod ipse Cyprum peragrasse videatur, quam quia in enarratione hujus historiæ tot adjecit circumstantias. Meminit Chalcitis lapidis; item ærariarum fornacum: Item magnitudinis horum animalculorum; sed respondeo, non obstantibus his circumstantiis (illam de ærariis fornacibus non admitto, nihil enim hac de re in textu Aristotelis) nostram sententiam veriorem esse, quia, si Philosophus hanc de Pyraustis historiam experimento deprehendisset veram, in aliis locis manifestè sibi contradixisset. Reperio autem tria præcipuè loca, ex quibus hæc contradictio probari potest. In primo ζ) dicit Aristoteles: *Nihil ex glacie generatur neq; ex igne*: In altero: η) *in terra & in aqua solùm animalia sunt, in aere autem & in igne non sunt, quia corporum materia hæc.* In tertio: θ) *Ignis nullum animal generare, neq; constitui quicquam densis vel humidis vel siccis videtur.* Hanc objectio-

Nec autoritas Aristotelis

qui sæpe contrarium asserit.

D 2

nis

δ) Variar. lect. l. 16. c. 2. ε) in librum 1. Aristot. de generat. & corrupt. c. 5. qv. 7. & in probl. ad libr. Aristot. de Cœlo sect. 4. p. 547. ζ) de generat. & corrupt. l. 2. c. 3. text. 21. η) Meteorol. l. 4. c. 4. θ) de generat. animal. l. 2. c. 2. Nescio quid in mentem venerit Keckermanno, qui probaturus ex Aristot. nullum animal in igne vivere, adducit l. 5. c. 19. Hist. cum ibi Arist. contrarium asserat. Idem accidit Aldrovando de Insect. l. 6. c. 2.

nis sagittam prævidens Nirenbergius, ex eoque Schottus, eam sic declinare iatagunt, ut dicant, in illo loco (quem solum putant pro contradictione adduci) in quo dicit Arist. ὐδὲν γίγνεται ἐκ πυρὸς &c. sermonem esse de generatione, quæ fit ex igne, tanquam ex materia: In hoc autem loco, de generatione, quæ fit in igne. Hac ratione putant, se Philosophum à contradictione liberasse, Sed inspiciant, quæso, verba Aristotelis, quibus negat ullum animal in igne vivere, quæ scio ab iis observata haud fuisse, Sed hæc leviora sunt.

§. 5. Aliam medicinam locô Aristotelis de Pyraustis adhibere conatur Pererius. t) Postquam enim exemplum de Pyrigonis ex Aristotele aliisque adduxisset, de eo sic Pronunciat: *Illa vero animalia propterea dicuntur vivere in igne, non quia vivant in mediis flammis posita, sed quia nisi in calidissimis locis & juxta ignem vivere non possunt.* An hæc Aristotelis mens fuerit vehementer dubito. Aristoteles certè ait, animalcula ista generari ἐν πυρὶ, non ergo juxta ignem. Nec video, quâ ratione Arist. ea ἐν ἀσυμπτώτοις generari dicere potuisset, si juxta ignem oriri statuisset. Nihil enim obstat, quo minus aliquid non procul ab igne ex materia putrida generetur. Illud facilius concesserim, deprehensa primum fuisse ejusmodi animalcula pennata, sive in Cypro sive in Eubocæ oppido Carysto, sive alibi, quæ non nisi propè ignem ævum suum transegerint. Uti Bodinus x) recenset, Pyraustas domesticum quoddam Locustarum genus, in Caminis & fornacibus versari. De quibus idem paulò post ita pronunciat: *Circa fornaces in cavernulis a vapore calido humido gignuntur, caloribus foventur, nusquam tamen in ipsis ignibus versari conspiciuntur, quin potius in ignem conjecta uruntur & moriuntur protinus.* Qui autem primus ejusmodi volucres juxta ignem, forte à longinquo conspexerat, putavit ex igne oriri, & ignem involare. Cui narrationi alii subindè plura addiderunt.

Conjectura de opinionis Origine.

§. 6. Quæ Scaliger de silentio Galeni ad salvandam Aristotelis autoritatem disputat, digna non sunt, ut à nobis prolixè discutiantur, κριτήρια certè, quæ pro sua sententia affert, eadem facilitate, qua ipse probat, à nobis improbantur. Multa mirabilia, ope præprimis navigationum, inventa esse, neutiquam diffitemur, sed de animalibus ignèis apud Scriptores recentiores

Respondetur Scaligero.

t) Commentar. in Daniel, l.3.p.147. x) Theatr. Natur, l.3.p.310.

res fide dignos altum ubique est silentium. Si Scaliger aliquid experientiâ, sive ex fide digna relatione, hac de re compertum habuisset, haud dubiè illud ad Aristotelis autoritatem stabiliendam, in medium allaturus fuisset.

§. 7. Jam, quibus potissimum rationibus opinio de animalibus ignigenis confutari possit, videamus. Præmonendum hic est, dupliciter aliquid posse dici in igne generari. 1. Ut materia generationis constituatur solum elementum, sive ipsa ignis substantia. 2. Ut generatio quidem fieri dicatur in igne, non tamen ex igne, sed ex materia igni immista terrea aut humida. Generationem prioris modi à veteribus admissam fuisse censent nonnulli recentiorum, sed cum nimis inepta sit illa sententia, crediderim potiùs, eos plerosque modum posteriorem generationis in igne, intendisse. De Aristotele saltem dubium non est, quin Pyraustas hoc posteriori modo oriri dixerit, ut rectè advertunt Nirenbergius & Schottus λ) & notatur hac de causa Theod. Gaza à Scaligero μ) quod verba Aristotelis ἐν πυρὶ γίνεται transtulerit: *in medio igni n[illegible]cuntur.* Ad priorem modum magis accedere videtur Plinius, Ælianus, & Seneca, qui igni tribuit vim vitalem. His accenseri possunt illi, qui teste Senguerdio, ν) Salamandram ex ipso elemento ignis oriri crediderunt. His itaque, qui hanc propugnant generationem, sequentes opponimus rationes.

Nullum animal generatur ex Substantia ignis.

§. 8 1. Omne corpus vivens est mixtum, si mixtum, constat ex quatuor elementis, & consequenter habet in se temperiem primarum qualitatum, sine qua consistere nequit, quod patet è contrario, corrumpitur enim corpus, ex dissolutione primarum qualitatum. Si autem omne corpus vivens est heterogeneum, sequitur non posse generari ex homogeneo; ignis autem etsi impurus, est materia homogenea sive corpus simplex, quatenus opponitur misto. Ita sentit Aristoteles ξ) Conimbricenses ο) Senguerdius π) & alii. 2. Omnia viventia generantur ex humido, nihil verò generatur ex materia nimis sicca, qualis de-

 pre-

λ) loc. cit. μ) Comment. in Histor. Animal. Aristot. lib.5. c.18. Confer eundem Exercit. 23. ν) Exercit. Physica 38. ξ) de generat. & corrupt. l.1.cap.10. & l.2. c.8. ο) ad Aristot. de gen. & corr. l.1.c.10. qv.2. & ad lib.2, c.8. π) loc. cit.

prehenditur esse ignis. Multo magis, quæ æquivocè generantur, necesse est ex humido oriri, nimirum ex putredine, quod manifestè innuit Aristoteles, ϱ) Mercurialis, σ) Ignis autem nequaquam putrescit, teste eodem Philosopho. Excipiet forsan aliquis, non quidem ex elemento ignis generari vivens mixtum, sed tamen ejusmodi vivens, cujus natura respondeat illi Elemento, cui ortum debet, & ita ex igne nasci animalia flammida, ut Apulejus τ) vocat. Itaque dicendum 3. Si animalia ejusdem naturæ essent cum igne, easdem etiam obtinerent qualitates, consequenter ascenderent motu suo naturali, & ad locum proprium, sphæram puto ignis (ex Aristotelis hypothesibus loquor) properarent. 4. Quibus rationibus Thomas Aquinas υ) probat, *nullum aereum animal esse; cùm corpus organicum esse nequeat, nisi terminum figuramq; adipisci queat*: Iis etiam nobis, animalia illa flammida naturâ rerum exterminare, liceat. 5. Aliam Aristotelis φ) probationem adducimus: Existimat ille, calorem in semine esse, cujus natura respondeat calori cœlesti, & faciat, ut semen fœcundum sit, &c. Illum dicit nequaquam ignem esse, postea concludit, E. Ignem nullum animal generare. Magistri sui mentem explicat Averroës: χ) *Ex igne, ait, apertum est, non gigni animal, neq; tandem ullum animatum: ejus enim naturæ non est præstare formam & figuram alicui rei*: Et paulò post: *Ejus naturæ non est conservare Entia, longè minus præstare iis figuram & formam.*

neque ex materia igni immistâ.

§. 9. Nullum animal generari ex materia igni immista ita probamus: Animalis materia, antequam formæ uniatur, præparari debet ad recipiendam formam. Hæc autem præparatio non nisi lentè & successive fieri potest. Ignis autem violentus motus isque continuus, subjectam materiam haud patitur quiescere, adeoq; nec sensim alterari, nec ad partes debitas disponi. Quæ ratio cumprimis arridet Clariss. Senguerdio, ψ) viro, in natura animalium scrutanda, exercitatissimo. Etiamsi itaque in igne sive in subjecto ustibili sit materia humida & ter-

rea

ϱ) Meteor. c. 1. l. 4. σ) Var. lect. l. 3. c. 14. τ) de Deo Socr. p. 46. υ) de malo mater. 16. q. 1. φ) de gener. an. l. 2. c. 3. χ) in paraphrasi ad Aristot. loc. cit. p. 75. Hanc ipsam Philosophi sententiam latiùs explicat Aldrov. de. Insect. p. 2. ψ) loc. cit.

rea, juxta Nirenbergium, & Schottum: terra metallis commixta, juxta Mercurialem: vapores viscidi & algentes, juxta Bustamantinum; humor metalli juxta Scaligerum: Natura tamen ignis non admittit, ut istæ materiæ in animantis formam alterentur, quod tamen Bustamantinus præsupponere videtur, ut patet ex ejus verbis supra citatis. Aliud Argumentum contra generationem animalis in igne, à voracitate ignis desumptũ, postea urgebimus, ubi vitam animalis in igne destructuri sumus, simulque ad objectiones respondebimus.

§. 10. Accedimus jam ad alteram problematis nostri partem, qua quæritur, utrum animal, & in specie Salamandra & *πυρίγονα* in igne vivant, nec ne? Affirmativam ut teneamus, suadet ejus antiquitas, & tot veterum scriptorum testimonia. Quibus tamen non obstantibus, negativam amplectimur. Ut autem veritas eò magis elucescat, in ipsam hujus traditionis originem inquirere juvat, quod eò commodius fiet, si de vera natura & constitutione Salamandræ, quâ recentioribus visa est, quâq; veterũ nonnullis innotuisse credibile est, aliquid præmittamus. Notãdum, Salamandram esse Lacertæ speciem (hinc factum, ut à quibusdam malè pro verme venditaretur, monente Gesnero) ω) venenatam, α) frigidissimam, β) cute disrupta sed scabriori & asperiori. Quod posterius inprimis patet ex effigie Salamandræ, quam ad vivum expressam exhibent Gesnerus γ) Jac. Grevinus δ) ex Matthiolo, Camerarius ε) & Schottus. ζ) Vera Salamandræ constitutio.

§. 11. Indicandum autem primo est, quâ ratione Salamandra per aliquod temporis spatium non ita longum vel flammam sustineat, vel prunis imposita eas extingvat. Scaliger inquit: ϑ) *Salamandra prunis injecta extinxit eas, non ut puto frigiditate, sed lentore.* Idem ex propria experientia testatur Matthiolus ι) Ob frigiditatem suam igni resistere Schottus κ) existimat, & Jorach. λ) qui tamen malè pro hac sententia citat Aristotelem, notatus proindè à Gesnero μ) Alia adhuc hujus rei ratio, & quidẽ, meo judicio, non inepta affertur à Claremontano, ν) qui *Salaman-*

ω) Hist An. l. 3. de Ovip. quadr p. 74. α) Gesn. l. c p. 83. Majolus Colloq. Canicular. 8. β) Gersner. p. 78 γ) p. 74. δ) de Venenis lib. 1. c. 29. ex Latina versione Hier. Martii, Grevinus enim Gallicè scripsit. ε) Cent. 4. Emblem. 69. ζ) Phys. 108. ϑ) Exercit. 185. de subtil. ι) In Dioscoridem apud Gesner. l. c. κ) Phys. Cur. l. 7. c. 8. § λ) apud Gesner. l. c. μ) p. 77. ν) de Venenis l. 1. c. 29.

mandram ex limo procreari existimat; qui limus deinde ita se in cutem insinuet, ut longissimo tempore in igne illæsa consistere possit, antequam ab eo absumatur. Similiter quoque Albertus Magnus ξ) hujus rei causam in pellis crassitie collocat.

ortum dedit opinioni de Vita ejus in igne.

§. 12. Hisce præmissis facilem esse conjecturam puto, cur nonnulli scriptores etiam antiquissimi Salamandram non solùm in igne illæsam consistere, sed & perpetuò victitare dixerint. Viderat fortasse aliquis Salamandram, quæ in ignem injecta, non statim in eo combusta fuit, sed eum lentore quodam & mucilagine per cutem effluente, sive mole corporis extinxit, vel crassa & limosâ pelle sua ignem illæsa perambulavit. Hac de re cùm fama ad alios perlata esset, qui minus attentè rem gestam perceperunt, iique porrò nonnihil addiderunt, ut sæpe in repetitis narrationibus accidere solet (fama enim crescit eundo, ut Poeta loquitur) nata primùm est indè fabula, Salamandram simpliciter nihil ab igne pati; deinde ignem quemcunque extinguere: tertio in igne generari: 4. perpetuò in igne commorari atque etiam nutriri, & 5. (ne stultitiæ finis esset,) eam vivere in sphæra ignis elementaris lunę subjecta. Hinc porrò factum, ut etiam aliis rebus, quæ igni resisterent, nomen Salamandræ imponeretur. Ita ut linteis quibusdam incombustibilibus tribueretur, quasi ex Salamandræ animantis cute sive pilis sive pennis, quas nunquam habuit, confecta essent. Ex hoc fonte persuasionem suam hausit Autor Kiranidum ο) Salamandræ cor gestatum, securitatem ab igne præstare, & audaciam contra incendium, & incremabilem reddere.

aliisque cognatis fabulis.

it, nimia credulitas

§. 13. Quod autem tam veterum quam recentiorum quidam ad credendam fabulam de vita Salamandræ in igne, proniores fuerint, inde factum esse conjiciunt viri docti, quod plerique eorum Salamandram veram propriis oculis non inspexerint, & econtra nimis propensè aliorum narrationibus fidem adjunxerint. Percurramus singula superius adducta Testimonia Autorum veterum, & à nullo propriam experientiam (quæ huic rei sufficeret) allegatam fuisse, deprehendere licebit. Aristotelē π) de Salamandra ex auditu locutum esse indicat προσδιορισμὸς

ξ) de Animal. ο) cap. de Salam. π) loc. cit.

ἐισμὸς, qvum addit, ὡς φασὶ. Plinius expreſsè refert, *illud quod de ignis extinctione* (per Salamandram) *dicebatur, ſuo tempore Romæ adhuc incompertum fuiſſe.* Imo, quod mireris, contigit hoc etiam recentioribus temporibus. *Salamandra* (verba ſunt Grevini σ) *celebris admodum fuit ſub Imperio Franciſci Regis potentiſſimi, quam ipſe pro ſymbolo ſibi elegerat. Famâ tamen ſolum, & nomine non aliter plerisq; cognita fuit, picturæ enim omnes, quæ hactenus fuerunt oſtenſæ, tam veræ Salamandræ, quam aſinus equo reſpondent.* Qua de re ſimile Judicium legas apud Geſner τ)

§. 14. Qua occaſione Salamandra ignibus damnata fuerit, vidimus, quomodo & quando eiſdem rurſus fuerit exemta, operæ pretium eſt ut inquiramus. Quamvis autem opinio hæc antiquiſſima latè diſſeminata & à plerisq; recepta fuerit, reperti tamen ſunt Scriptores nô minus ob antiquitatẽ celebres, qui ei fidem detrahere neutiquã dubitarunt, quos vel contrarium expertos, vel abſurditate hujus opinionis eò adductos fuiſſe dixeris. Et, quod maximè nos confirmat, Medici fuerunt, qui diligentius in ejusmodi res inquiſiverũt, quam laudẽ tantum abeſt ut ipſis denegemus, ut potius pro detecta veritate gratias agamus. Primus eorum, quos ſciam, ſi fides eſt habenda Auguſt. Nipho υ) fuit magnus ille diſcipulus maximi Preceptoris, Theophraſtus Ereſius, qui teſtatur Salamandram in igne comburi, ſi in eo diu manſiter. Huic ſubjungimus Sextium, qui, (ſi ille eſt qui aquas Sextias condidit) Dioſcoridem & Plinium anteceſſit, de quo habentur hæc Plinii φ) verba: *Sextius ignem ab iis* (*Salamandris*) *reſtingui negat.* Conſentit cum hoc Dioſcorides χ) qui & ipſe antiquisſimus (Æram enim Chriſtianam, quanquam brevi, anteceſſit:) cujus hæc ſunt verba: Σαλαμάνδρα εἶδος ἐστὶ σαύρας, ἐστὶ δὲ νωχελὲς, ποικίλον, μάτην πιστευθὲν μὴ καίεσθαι. Idem paulo poſt in eodem capite, Salamandræ καείσης, id eſt uſtæ, meminit, Eadem clarisſimè confirmant Galenus ψ) quem de mortua

1. Salamandram non in igne vivere.

Confirmatur.

Autoritate Vet. & Recent.

Sala-

ρ) lib. 29. c. 4. σ) c. 29. l. 1. de Ven. τ) quadrup. l. 2. p. 74. υ) apud Geſner. de Anim. quadr. l. 2. p. 77. Quo loco Theophraſtus verba illa habeat, quæ citat Niphus, non additur à Geſnere φ) lib. 29. c. 8 hiſt. nat. χ) de Med. mater. l. 2. c. 67. A plerisque citatur c. 56.) Conf. in h. l. doctiſſ. annotat. Jan. Anton. Saraceni p. 32. ψ) 3. de Temperam.

Salamandra loqui falsò suspicatur Joach. Camerarius ω) contra Bordæum, Aetius, Antiochenus Medicus α) Paulus Ægineta β) Thomas γ) Matthiolus δ) Niphus ε) Agricola. ζ) Lonicerus, Hadamarius, Stæbe η) Grevinus θ) Pierius, ι) aliique. Horum plerique propria experimento combustæ Salamandræ commoti, veterum fabulis de natura hujus animalis, ignibus invicta, diffidere didicerunt.

Resp. ad testim. Æliani & Olymp.

§. 15. Sed quomodo cavebimus nos ab Æliano & Olympiodoro, qui etsi non propriam experientiam, fabrorum tamen fide digna testimonia in contrarium afferunt? Responderi potest dupliciter, 1. Negando, Fabros illos omnia fideliter de Salamandra retulisse. 2. concedendo Salamandras obstitisse, quo minus ignis consuetô more flagraret, partim emisso humore aliquo, partim crassitie pellis, partim etiam pondere corporis, quo ignem obruerunt: id enim etiam aliæ res humidæ, frigidæ, crassæ, & ponderosæ efficere solent. Indè tamen non sequitur, Salamandram, si in ignem validissimum conjiciatur, cui restinguendo humor ejus non sufficiat, illæsam conservari. Hæc etiam de testimoniis, quæ pro & contra adduci solent, dixisse sufficiat. Quod πυρίγονα Laertii concernit, quę à Schotto & ab ipso Laertii Interprete Latino pro animalibus in igne viventibus venditantur, an talia Laertius revera intelligat, dubitare me facit Suidas, κ) qui πυρίβια explicat per τὰ εἰς τὸ πῦρ πίπτοντα ζωΰφια; & postea quasi Exemplum hujus significationis adducturus, subjungit locum Diogenis Laertii, de quo sermo est impræsentiarum.

2. Nec ullum animal: confirm. Rationibus.

§. 16. Rationibus nunc adversarios adoriamur, quibus stabilitis objectiones, quas ipsi in contrarium afferunt, breviter quoque discutiemus. Cum autem diversæ sint opiniones, aliis asserentibus, animalia quædam in igne durare posse illæsa; aliis, extra ignem esse non posse, &c. diversis quoque solutionibus indigent. Prodigiosam illam opinionem, quod Salamandra vivat in igne sublunari, recitare est refutare. Qua ratione enim animali pateat accessus ad illum ignem, ad quem ne aves, (quæ tamen Poetis altivolantes audiunt) per-

ω) Emblem. 69. cent. 4. α) sermon. 13. c. 52. Ed. lat. Cornar. Bustam citat etiam Aet. serm. 4. c. 52. β) apud Gesn. p. 79. γ) 4. sentent. dist. 44. qv. 3. δ) in Dioscor. loc. cit. ε) ap. Gesn. l. c. ζ) ibid. η) apud Bustam. de anim. script. sacr. l. 6. c. 2. θ) de Venen. l. c. ι) Hierog. l. 16. c. 24. κ) in voc. πυρίγ.

pertingunt, quippe quarum nulla ultra Olympi verticem sublimatur, ut loquitur Apulejus? λ)

§. 17. 2. Illis, qui dicunt animalia ita vivere in igne, ut eum non nisi cum dispendio vitæ excedant, & in igne nutriantur, opponimus 1.) si animalia ista in igne perpetuò viverent, non possent respirare: respirationem autem omnibus animantibus, quæ pulmone & sanguine prædita sunt, necessariam esse, communis est Philosophorum sententia. Ita expressè Aristoteles. μ) Vide etiam Conimbricenses. Imò & iis quæ pulmone carent, ut insectis & exsanguibus, analogicâ saltem respiratione, seu potius refrigeratione, opus est. Nullum enim est animal, quod non gaudet interno calore, qui vel extinguitur, immodici frigoris appulsu, vel marcescit (in pedestribus) refrigerantis aeris defectu. Necesse itaque est, ut aere circumstante temperetur. Illa enim quoque animalia μικρὸν ἔχοντα τὸ θερμὸν μικρᾶς δέονται τῆς βοηθείας, quæ modicum habent calorem, modico indigent auxilio, id est, refrigerio, verba sunt Philosophi. ν) Videatur de his idem Aristoteles ξ) Conimbricenses ο) Keckermannus. π) Hinc Pererius ρ) inter miracula, quæ contigerunt circa conservationem trium sociorum Danielis in fornace Babylonica, etiam illud refert, quod Juvenes isti in igne potuerint respirare & liberè loqui. Apparet itaque nullum animal in mediis flammis positum, naturaliter respirare, adeoque nec vivere posse, quod ipsum in problematis nostri solutione Mendoza σ) animadvertit.

defumtis à respiratione.

§. 18. Porrò animalia ex igne nutrimentum accipere propterea negandum est, quia nullum elementum simplex, id est, quatenus extra mistum consideratur, nutritionem animali præstare potest. Omne enim alimentum assumtum, converti debet in substantiam rei viventis, adeoque proportionatum esse debet rei alitæ. Ignis autem cùm sit simplex, converti in substantiam animalis, quod compositum est, nequit. Videantur Albertus Magnus τ) Conimbricenses υ) & Mendoza. Senguerdius ignis voracitatem intensum calorem & siccitatem obstare dicit, quo minus sit alimentum Salamandræ. Nec

nutritione

E 2 ex

λ) De Deo Socr. p. 45. μ) de respirat. c. 1. & Conimbr. in comment. ad Aristot. loc. cit. c. 4. ν) de resp. c. 9. ξ) ibid. c. 8. & 9. ο) in Comment. c. 1. & 4. π) Syst. Phys. l. 3. c. 18. ρ) Comment. in Daniel. l. 4. p. 143. σ) Virid. l. 4. problem. 26. τ) in op. de nutrim. υ) in Aristot. de gen. & corr. c. 5. qv. 7. Mendoza l. c. problem. 23.

ex materia fumida & vaporosa animalia ista nutriri possunt, cùm illa non satis idonea sit, ut in substantiam animalis convertatur. Porrò alimentum trahitur à ventriculo, fumida autem ejusmodi substantiâ, cùm naturam ignis imitetur, in caput ascenderet, ut videmus in odoribus. Quod rectè ostendit Philosophus φ) contra Pythagoræos: & Dd. Conimbricenses χ) contra Quill. Parisiensem qui fumidam exhalationem nutrire dixit.

temperamento §. 19. Restant adhuc ut probemus nulla animalia juxta consuetũ naturę cursum inoffensa in flam̃is perdurare posse ad longũ temporis spatium ob excessum caloris. Quibus ante omnia opponimus: Ad vitam animantium requiritur certa temperies primarum qualitatum, sine qua sensio tactus exerceri nequit. Neminem autem puto (quod posterius attinet) animalibus tactum denegaturum esse. Illa temperies, qualis qualis sit, nullo modo consistere potest cum summo calore. Qui existimant animalia ista ignis patientia esse ob summam frigiditatem, oppidò falluntur: Ignis enim eò magis aget in contrariam sibi qualitatem: & posito, Pyraustam vel Salamandram esse frigidam in summo gradu, quia tamen ignis etiam in summo gradu calidus est, eam, licet contraria qualitate maximè insistat, tandem absumit. Vide Aurel. Coqueum ω) Aliam Sententiam Schotti verba prę se ferunt, qui animalia ista igni resistere existimat non frigore nec antipathia seu odio naturæ; sed temperamento proprio igni familiari. Quibus regero; Si ponamus quasdam res inanimatas, ejusmodi temperamento præditas esse, non idem tamen fingendum est in animalibus, quæ partibus dissimilaribus iisque mollibus constant, quæ voracitati ignis ordinariè non resistunt. Quibus addo: Si pyraustę ex ipsius Niremb. & Sch[illegible] concessis (quibus addere licet Scaligerum, aliosque pyri[illegible]m patronos) ex materia terrea & humida generantur, id est ex duobus elementis frigidis, necessariò erunt constitutionis maximè frigidæ: Sic autem patientur ab igne utpote a quo ob contrariam qualitatem maximè diffident.

(ut Cardanus ψ) & alii.)

§. 20. Alia quædam dubitandi momenta nobis adhuc solvenda sunt, antequam dissertationi huic finem imponamus. Afferuntur ad sententiam nostram infringendam Exempla rerum

φ) de sens. c. 4. χ) loc. cit. ψ) De subtil. l. 9. p. 654. ω) Comment. in August. de Civ. Dei l. 21. c. 4.

tum tam inanimatarum quam animatarum, quæ tum priscis tum nostris temporibus in flammis integra consistere deprehensa sunt, ut Lapidis Carystii; Amianti, Pyrimachi, Adamantis, (qui ne quidem calefieri creditus est) Lini Asbestini, Carpasii: quæ omnia ab igne haud læduntur. Imo lintea ex filamentis Amianti, Salemandræ Tartaricæ & Lino Asbestino contexta puriora in igne reddi experimento nonnulli probant. Et plura exempla afferri possent, si opus esset. His autem exemplis in contrarium allatis veritatem denegare videtur Pererius. α) *Omne corpus*, ait, *ex Elementis compositum, & communem habet materiam cum igne, & ei reliqua qualitate contrarium esse necesse est, quamobrem si ponatur in igne, fieri non potest, quin ignis in ipsum agat, præsertim cùm caloris magna sit efficacitas, & in igne summus calor.* Secutus procul dubio est Thomam β) cui nullum corpus corruptibile diu in igne illæsum conservari videtur. Quia tamen, ut diximus, mappas quasdam, si in ignem conjiciantur, puriores extrahi, experientiâ constat, universaliter cum Pererio concludere nolumus.

Resp. ad Objectiones.

§. 21. Missa itaque Pererii responsione ita dicimus: Esto corpora quædam inanimata ejusmodi naturam habere, ut in medio igne nec incalescere, nec flammas concipere, nec consumi queant, inde tamen non efficitur, idem accidere corporibus animatis vivis, quæ sentiendi facultate prædita sunt. Repete superius dicta. Committitur argumento illato Elenchus partium cùm longè alia sit ratio animalis, quam corporis quod sensibus eorumque organis destituitur. Nihil itaque probarent argumenta Vitruvii γ) & Fallopii, δ) si firma essent, (falsitatis enim hæc coarguit Pincier) ε) quibus ille laricem ardere negat; hic adamantem in igne nec incalescere, nec ardere, nec consumi evincere conatur. Quorum primarium hoc est, quod pori adamantis adeò sint compressi, ut ignem quantumlibet subtilem non transmittant. Posito verum hoc esse de ada-

 man-

α) Comment. in Dan. l. 4. β) In 2. dist. 15. qv. 2. art. 2. ad 1. γ) Architect. l. 2. cap. 9. δ) 8. de fossil. ε) Lib. 2. Ænigm. 36.

mante, non tamen idem verum est de animantibus, cùm, ut Physici docent, etiam per poros fiat transpiratio. Et esto, animalia quædam habere cutem tenacissimè compactam, adhuc tamen per organa sensoria igni patebit aditus ad interiora.

§. 22. Progredimur ad res animatas, quibus animalis in igne vitam stabilire contendunt. Trahunt huc nonnulli Pierio teste ζ) Hirporum familias, De quibus hæc refert Plinius: η) *Haud procul*, ait, *urbe Roma, in Faliscorum agro, familiæ sunt paucæ quæ vocantur Hirpiæ; quæ sacrificio annuo, quod fit ad montem Soractem Apollini, super ambustam ligni struem ambulantes non aduruntur.* θ) Solinus, *Hirpos insultare ardentibus lignorum struibus ait.* Quod ipsum etiam Strabo ι) refert. Et patet ex Virgilio κ) & Silio Italico. λ) De Vatibus Ægyptiorum refert Jamblichus μ) *eos cum Dei afflatu implerentur & incitarentur, non nunquam ambulasse per medios ignes.* Recentiora adhuc exempla objiciunt. Audiamus Pierium: ν) *Ætate nostra, ait, vidimus Romæ Benedictum quendam Teutonicum, arte speculorum fabrum, qui non temerè profitebatur, se per flammas medias incessurum, citra ullum vel capilli unius detrimentum, quem & plurimum, & Teutonico ritu valde promissum habebat, &c.*

§. 23. His tamen aliisque similibus exemplis non obstantibus, sententiam nostram supra declaratam veram esse censemus. Negamus autem simpliciter, exempla hominum, qui ignem perambulaverunt, naturaliter & sine adhibitis præstigiis contigisse. Hirpinas familias jam pridem fraudis coarguit Varro, de quo Servius ξ) hunc in modum loquitur: *Varro, ubique expugnator religionis*, ait, *quum quoddam medicamentum describeret: & ut solent Hirpini; qui ambulaturi per ignem, medicamento plantas tingunt.* Pierius exemplo à se allato hæc verba subjungit: *Ajebat Benedictus, hoc se arte magistrâ facere, quippe qui unguento quodam partes eas oblineret, quas ab igne salvas vellet.* Idem Pierius huc refert, quod tradit Andreas, Græcus Medicus antiquissimus: *Si quis Salamandræ sanguine vel manus vel vestem obunxerit,*

quod

ζ) Hierogl. l.16. c.25. η) l. 7. cap. 2. hist. nat. θ) Polyhist. c.5. ι) l.5. Geograph. κ) lib. 11. Æn. λ) l. 5. μ) de Myst. Ægypt. ν) l.16. c.25. ξ) in Æneid. l.11. ο) l. c.

quod oblitum fuerit, ab igne nihil quicquam lædi. Desumsit hæc Andreæ verba Pierius ex Græco Scholiaste Nicandri, π) ex quo etiam Langius descripsit. ρ)

§. 24. Aliam responsionem adhibet Pererius: σ) *Quod*, ait, *de Vatibus Ægyptiorum à Jamblicho, & de familiis Hirpinorum à Plinio traditum est, est vel fabulosum, ut per multa id genus miracula, vel ministerio & opera Dæmonum illud fiebat, quorum commercio & societate novimus Vates & Sacerdotes Gentilium esse usos.* Verisimilius posterius esse ex eo discas, quod Jamblichus τ) dicit, *accidere hoc Prophetis Ægyptiis, DEo intus afflante, qui repellat ignem.* Et Strabo υ) dicit, *quod Hirpini illæsi super ignem incedant* κατεχόμενοι ὑπὸ τοῦ δαίμονος, *correpti a Dæmone.* Qualem autem hunc, nisi malum genium fuisse putes. Delrio ita confirmat: φ) Possunt Magi impedire ignit activitatem, &c. En Simiam DEi Diabolum, qui semper miracula divina simulat. *Sicut enim sancti per fidem* (ut ait Apostolus χ) *impetum ignis extinxerunt*; Sicut DEus Martyres suos in mediis ignibus salvos præstitit, ita Diabolus in instrumentis suis DEum imitari satagit. Sed res dolo non caret. *Delrio, cujus testimonio hac in re multum tribuo, sic rem* declarat: *Sequitur Dæmonem non posse sic impedire actionem agentis naturalis, quod habeat omnia ad agendum requisita, sed duntaxat id posse indirectè, & medio aliquo artificio, & medicina, sicut faciunt homines, videlicet 1. adhibita contraria causa, quæ alterius causæ vim exeri impediat.* Lege & reliqua apud eundem. His adde Coqueum ψ) & Benedictum Pererium, ω) cujus verbis notatu dignissimis concludimus hanc dissertationem: *Potest autem Dæmon hominem conjectum in ignem multis modis servare ab incendio. 1. restinguendo ignem, tum procul ab eo flammã repellendo: Præterea clam subtrahendo verum ignem, & in ejus locum alium simulatum ignem substituendo: Ad hoc, subducendo hominem ex igne, & inibi simulacrum ejus relinquendo: deniq; circumponendo illi corpus aliquod frigidissimum maximeq; resistens igni, quo videlicet hominis corpus ab incendio, ad aliquod tempus, defendi & servari queat.*

π) Schol. in Alexiph. n. 74. p 65. edit. Aldi. ρ) Epist. Medicin. l. 1. Ep. 66. & l. 2. Ep. 4. σ) Perer. in Daniel. l. c. τ) l. c. υ) l. c. φ) disquisit. Mag. l. 2. quæst. 20. χ) Hebr. 11. c. 34. ψ) ad Augustin. de C. D. l. 21. c. 6. ω) in Comment. in Dan. c. 4. l. 6.

1. Alchymia, cujus nomen minùs rectè nonnulli deducunt à Chamo filio Noachi, non prorſus eſt figmentum, neque illicita.
2. Quod Principes Chriſtiani intra modeſtiæ terminos ſe continuerint, & nullus eorum hactenus, Monarchiam ſuper cunctos Chriſtianos populos ſibi conſervare potuerit, ex ſuperioritate Romani Pontificis armati factum eſſe, inepta eſt aſſertio F. Th. Campanellæ, reclamantibus hiſtoriis; Illa v. etiam impia, Principes Chriſtianos meliores eſſe, hanc ob cauſam, quod vivant ſub armato Sacerdotio: Reges autem Iſraeliticos impios pleroſque fuiſſe, quod non metuerint ſibi ab inermi Sacerdote.
3. Mediocribus mandandi ſunt honores magni, iique temporarij. Arcanum hoc omnibus Rerump. ſpeciebus maxime proficuum eſſe, hiſtoriæ teſtantur.

SOLI DEO GLORIA!